VISPĀRĒJĀS TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta paplašinātā sastāvā)

2017. gada 20. jūlijā *

Finanšu atbalsts – Vispārējā programma "Pamattiesības un tiesiskums" laikposmā no 2007. līdz 2013. gadam – Īpašā programma "Civiltiesības" – Prasība atcelt tiesību aktu – Lēmums, kas ir izpildes rīkojums – LESD 299. pants – Akta izdevēja kompetence – Labas pārvaldības princips – Lūgums saskaņā ar nolīgumiem par subsīdijām piespriest Komisijai samaksāt atlikušo summu – Prasības daļēja pārkvalificēšana – Šķīrējklauzula – Vispārējās tiesas kompetence – Pieļaujamās izmaksas

Lieta T-644/14

***ADR Center SpA***, Roma (Itālija), ko sākotnēji pārstāvēja *L. Tantalo*, vēlāk – *A. Guillerme*, advokāti,

prasītāja,

pret

**Eiropas Komisiju**, ko sākotnēji pārstāvēja *J. Estrada de Solà* un *L. Cappelletti*, vēlāk – *J. Estrada de Solà* un *S. Delaude*, pārstāvji,

atbildētāja,

par, pirmkārt, prasību atbilstoši LESD 263. pantam atcelt Komisijas 2014. gada 27. jūnija Lēmumu C(2014) 4485 *final* par finansiāla ieguldījuma, kas prasītājai samaksāts atbilstīgi trim nolīgumiem par subsīdijām, kuri noslēgti īpašās programmas "Civiltiesības" ietvaros, daļēju līdzekļu atgūšanu un, otrkārt, prasību atbilstoši LESD 272. pantam piespriest Komisijai saskaņā ar trīs nolīgumiem par subsīdijām samaksāt atlikušo summu EUR 49 172,52 apmērā, kā arī atlīdzināt zaudējumus.

VISPĀRĒJĀ TIESA (pirmā palāta paplašinātā sastāvā)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs H. Kanninens [*H. Kanninen*], tiesneši I. Pelikānova [*I. Pelikánová*], E. Butidžidžs [*E. Buttigieg*] (referents), S. Žervazonī [*S. Gervasoni*] un L. Kalvo-Sotelo Ibaņess-Martins [*L. Calvo-Sotelo Ibáñez-Martín*],

sekretārs P. Kullens [*P. Cullen*], administrators,

ņemot vērā tiesvedības rakstveida daļu un 2016. gada 23. novembra tiesas sēdi,

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda – angļu.

## Spriedums

### I. Tiesvedības priekšvēsture

1 Prasītāja, *ADR Center SpA*, ir Itālijā reģistrēta sabiedrība, kas sniedz pakalpojumus saistībā ar strīdu izšķiršanu ārpustiesas kārtībā.

#### *A. Par attiecīgajiem nolīgumiem par subsīdijām*

2 2008. gada decembrī Eiropas Kopiena, ko pārstāvēja Eiropas Kopienu Komisija, un konsorciji, kuros prasītāja bija koordinatore, noslēdza trīs nolīgumus par subsīdijām, kuru atsauces attiecīgi bija JLS/CJ/2007-1/18, JLS/CJ/2007-1/19 un JLS/CJ/2007-1/21 (turpmāk tekstā attiecīgi – "nolīgums par subsīdijām A", "nolīgums par subsīdijām B" un "nolīgums par subsīdijām C", un visi kopā – "nolīgumi par subsīdijām"), īpašas programmas ietvaros, kas izveidota ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2007. gada 25. septembra Lēmumu Nr. 1149/2007/EK, ar ko laikposmam no 2007. gada līdz 2013. gadam kā daļu no vispārējās programmas "Pamattiesības un tiesiskums" izveido īpašu programmu "Civiltiesības" (OV 2007, L 257, 16. lpp.).

##### *1. Nolīgums par subsīdijām A*

3 Nolīgums par subsīdijām A attiecās uz darbību "Izmaksas, kas rodas, ja nenotiek strīdu izšķiršana ārpustiesas kārtībā – Kopienas iekšējo tirdzniecības strīdu faktisko izmaksu izpēte un izklāsts (*The costs of non ADR – Surveying and showing the actual costs of intra-community commercial litigation*)". Šī darbība ietvēra pētījumu, kurā analizētas izmaksas, ja komercsektorā nenotiek strīdu izšķiršana ārpustiesas kārtībā.

4 Nolīguma par subsīdijām A I.2.2. pantā ir noteikts, ka attiecīgā darbība ilgs 12 mēnešus. Šis laiks, noslēdzot papildu vienošanos, kas tika parakstīta 2009. gada 17. decembrī, tika pagarināts līdz 16 mēnešiem, proti, līdz 2010. gada 10. aprīlim.

5 No nolīguma par subsīdijām A I.4.2. un I.4.3. panta izriet, ka pieļaujamo izmaksu kopējā summa tika lēsta EUR 216 880 un ka subsīdijas maksimālā summa bija noteikta EUR 173 000, kas atbilst 79,8 % no paredzamajām pieļaujamajām izmaksām.

##### *2. Nolīgums par subsīdijām B*

6 Nolīgums par subsīdijām B attiecās uz darbību "Atvieglot pieeju informācijas sesijām par mediācijas izmantošanu Eiropas Savienībā: video gids, kas paredzēts atvieglot strīdu izšķiršanu (*Making information sessions on the use of mediation easily available throughout the EU: A video guide to facilitate settlement*)". Šī darbība ietvēra speciālu videoklipu izveidi, lai iepazīstinātu juristus un lietas dalībniekus ar mediāciju un tās lietderību pārrobežu strīdu risināšanā.

7 No nolīguma par subsīdijām B I.2.2. panta izriet, ka darbībai jāilgst 18 mēnešus un jānoslēdzas 2010. gada 9. jūnijā.

8 No nolīguma par subsīdijām B I.4.2. un I.4.3. panta izriet, ka pieļaujamo izmaksu kopējā summa tika lēsta EUR 243 500 un ka subsīdijas maksimālā summa bija noteikta EUR 194 000, kas atbilst 79,7 % no paredzamajām pieļaujamajām izmaksām.

### *3. Nolīgums par subsīdijām C*

9 Nolīgums par subsīdijām C attiecās uz darbību "Papildus uzvarai: veiksmīga [mediācijas] izmantošana klientu pārstāvībā (*Beyond winning: successful mediation advocacy in representing clients*)". Darbības galvenais mērķis bija informēt advokātus par iespējām izmantot [mediāciju] un dot viņiem iespēju labāk izprast tās priekšrocības.

10 No nolīguma par subsīdijām C I.2.2. panta izriet, ka darbībai jāilgst 18 mēnešus un jānoslēdzas 2010. gada 9. jūnijā.

11 No nolīguma par subsīdijām C I.4.2. un I.4.3. panta izriet, ka pieļaujamo izmaksu kopējā summa tika lēsta EUR 241 856 un ka subsīdijas maksimālā summa bija noteikta EUR 193 000, kas atbilst 79,8 % no paredzamajām pieļaujamajām izmaksām.

### *4. Nolīgumu par subsīdijām struktūra un attiecīgās kopējās tiesību normas*

#### *a) Struktūra*

12 Nolīgumus par subsīdijām veido īpaši nosacījumi, kuru pantu numerācija ietvēra latīņu ciparu I, vispārīgi nosacījumi, kuru pantu numerācija ietvēra latīņu ciparu II, un četri pielikumi. Ir arī norādīts, ka īpašajos nosacījumos iekļautajiem noteikumiem ir prevalējošs spēks pār pārējo nolīgumu, ka vispārīgajos nosacījumos ietvertajiem noteikumiem ir prevalējošs spēks pār tiem, kas ietverti pielikumos, un ka nolīguma noteikumiem ir prevalējošs spēks pār Uzaicinājuma iesniegt pieteikumus saturu un pār Subsīdiju pieteikumu iesniedzēju rokasgrāmatas (turpmāk tekstā – "Subsīdiju pieteikumu iesniedzēju rokasgrāmata") saturu. Tomēr ir norādīts, ka divi pēdējie dokumenti ir jāizmanto "papildu nolūkos".

#### *b) Ziņojumu un citu dokumentu iesniegšana*

13 Kopīgi lasot nolīgumu par subsīdijām I.6. un II.15.4. pantu, no tiem izriet, ka koordinatoram divu mēnešu laikā pēc darbības noslēguma bija jāiesniedz, pirmkārt, galīgais ziņojums par darbības tehnisku īstenošanu, otrkārt, galīgais finanšu pārskats par pieļaujamajām izmaksām, kas faktiski radušās atkarībā no plānotā budžeta struktūras un izmantojot tādu pašu aprakstu, un, treškārt, pilnīgs pārskats par darbības ienākumiem un izdevumiem (turpmāk tekstā šie trīs dokumenti kopā – "galīgais ziņojums").

#### *c) Komisijas maksājumi*

14 Nolīgumu par subsīdijām I.5. pantā ir noteikts, ka Komisija piešķir saņēmējiem priekšfinansējumu un ka atlikušās summas maksājums tiek veikts pēc darbības beigām. Pieprasījumam samaksāt atlikušo summu bija jāpievieno galīgais ziņojums par darbības tehnisku īstenošanu un galīgais finanšu pārskats, un Komisijai bija 90 dienas, lai apstiprinātu vai noraidītu ziņojumu un samaksātu atlikušo summu vai lai pieprasītu dokumentāciju un papildu informāciju. Saņēmējam 30 kalendāro dienu laikā bija jāiesniedz papildu informācija vai jauns ziņojums.

#### *d) Piemērojamās tiesības un kompetentās tiesas*

15 Nolīgumu par subsīdijām I.9. pantā ir noteikts:

"Subsīdiju reglamentē nolīguma noteikumi, piemērojamie Kopienas noteikumi un, pakārtoti, Beļģijas tiesību akti subsīdiju jomā.

Par Komisijas lēmumiem par nolīguma noteikumu piemērošanu, kā arī sīki izstrādātiem noteikumiem tā īstenošanai saņēmēji var celt prasību Eiropas Kopienu Pirmās instances tiesā un, apelācijas sūdzības gadījumā, Eiropas Kopienu Tiesā."

### *e) Pieļaujamās izmaksas*

16 Nolīgumu par subsīdijām II.14.1. pants attiecībā uz pieļaujamajām izmaksām ir formulēts šādi:

"Lai izmaksas varētu uzskatīt par darbības pieļaujamajām izmaksām, tām ir jāatbilst šādiem vispārējiem kritērijiem:

– tās ir saistītas ar nolīguma priekšmetu un ir paredzētas plānotajā budžetā, kas pielikumā pievienots nolīgumam;

– tās ir nepieciešamas darbības, kas ir līguma priekšmets, izpildei;

– tās ir saprātīgas un pamatotas [..];

– tās tiek sagatavotas darbības laikā [..];

– tās faktiski sedz saņēmēji, tās tiek iegrāmatotas to grāmatvedības uzskaites sistēmā atbilstoši piemērojamajiem grāmatvedības principiem un tās tiek deklarētas saskaņā ar piemērojamo nodokļu un sociālo tiesību aktu prasībām;

– tās ir identificējamas un kontrolējamas.

Saņēmēju iekšējās grāmatvedības uzskaites un kontroles sistēmu procedūras ļauj tiešā veidā salīdzināt attiecībā uz darbību deklarētās izmaksas un ienākumus un attiecīgos grāmatvedības pārskatus un pierādījumus."

### *f) Izpildāmie lēmumi*

17 Nolīgumu par subsīdijām II.19.5. pantā ir noteikts:

"Saņēmēji ir informēti par to, ka saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 256. pantu Komisija var pieņemt izpildāmu lēmumu, ar kuru tiek noteikta summa, kuru samaksā citas personas, nevis valstis. Par šo lēmumu var celt prasību Eiropas Kopienu Pirmās instances tiesā."

### *g) Pārbaudes un revīzijas*

18 Nolīgumu par subsīdijām II.20. panta attiecīgajās daļās ir noteikts:

"II.20.1. Koordinators apņemas sniegt visus detalizētus datus, ko pieprasa Komisija vai jebkura cita Komisijas pilnvarota ārēja iestāde, lai nodrošinātu nolīguma darbības un noteikumu pienācīgu īstenošanu. Ja Komisija to vēlas, tā var pieprasīt, lai šo informāciju tieši iesniedz līdzsaņēmējs.

II.20.2. Saņēmēji nodrošina, lai Komisijai ir pieejami visi, it īpaši grāmatvedības un nodokļu dokumentu, oriģināli vai, pienācīgi pamatotos izņēmuma gadījumos, nolīguma par subsīdijām oriģinālдokumentu notariāli apstiprinātas kopijas, kas glabājas piemērotā datu nesējā, kas nodrošina to integritāti atbilstoši piemērojamajiem valsts tiesību aktiem, piecus gadus no dienas, kad ir samaksāta I.5. pantā noteiktā summa.

II.20.3. Saņēmēji piekrīt, ka Komisija vai nu tieši, vai ar tās pārstāvju starpniecību, vai arī jebkuras ārējas iestādes starpniecību, kuru tā šim mērķim ir pilnvarojusi, [veic] subsīdijas izmantošanas revīziju. Šīs revīzijas var notikt visā nolīguma izpildes laikā, līdz tiek samaksāta atlikusī summa, kā arī piecu gadu laikā no dienas, kad ir samaksāta atlikusī summa. Attiecīgā gadījumā revīzijā atklātie fakti var būt par pamatu, lai Komisija pieņemtu lēmumus par līdzekļu atgūšanu.

II.20.4. Saņēmēji apņemas nodrošināt, ka Komisijas personālam, kā arī Komisijas pilnvarotām ārējām personām ir atbilstošas tiesības piekļūt vietām un telpā, kur darbība tiek veikta, kā arī visai nepieciešamajai informācijai, tostarp arī elektroniskā formātā, lai atbilstoši veiktu šīs revīzijas [..]."

### *B. Par nolīgumu par subsīdijām īstenošanu*

#### *1. Nolīgums par subsīdijām A*

19 2009. gada 19. februārī Komisija veica priekšfinansējuma maksājumu par summu EUR 121 100 konsorcijam, ar kuru nolīgums par subsīdijām A bija noslēgts ar prasītājas starpniecību. Attiecīgā darbība noslēdzās 2010. gada 10. aprīlī. Galīgais ziņojums par minēto darbību tika iesniegts Komisijai 2010. gada 9. jūnijā. 2010. gada 26. jūlija vēstulē Komisija lūdza prasītājai noteiktu skaitu pierādījumu par tās deklarētajiem izdevumiem. 2010. gada 25. novembrī prasītāja iesniedza grozītu galīgo ziņojumu. Ar 2010. gada 17. decembra vēstuli Komisija informēja prasītāju, ka pēc tam, kad pēdējā iesniegs tai papildu dokumentus, tā veiks maksājumu par atlikušo summu EUR 17 557,97. No tā izriet, ka Eiropas Savienības kopējais finansiālais ieguldījums šīs darbības īstenošanai šajā posmā bija par summu EUR 138 657,97, kas atbilst 79,8 % no deklarētajiem pieļaujamajiem izdevumiem.

#### *2. Nolīgums par subsīdijām B*

20 2009. gada 19. februārī Komisija veica priekšfinansējuma maksājumu par summu EUR 135 800 konsorcijam, ar kuru nolīgums par subsīdijām B bija noslēgts ar prasītājas starpniecību. Attiecīgā darbība noslēdzās 2010. gada 9. jūnijā. Galīgais ziņojums par minēto darbību tika iesniegts Komisijai 2010. gada 4. augustā. Ar 2010. gada 30. augusta vēstuli Komisija informēja prasītāju par tās nodomu atgūt summu EUR 121 802,84. 2010. gada 27. oktobrī prasītāja iesniedza grozītu galīgo ziņojumu. 2011. gada 10. janvārī prasītāja iesniedza jaunus informācijas elementus par pieļaujamajām izmaksām, kas tai radušās. Ar 2011. gada 7. februāra vēstuli Komisija informēja prasītāju, ka ir pieņemts rīkojums par līdzekļu atgūšanu par summu EUR 6236,38. No tā izriet, ka kopējais Savienības finansiālais ieguldījums šīs darbības īstenošanai šajā posmā bija par summu EUR 129 563,62.

#### *3. Nolīgums par subsīdijām C*

21 2009. gada 19. februārī Komisija veica priekšfinansējuma maksājumu par summu EUR 135 100 konsorcijam, ar kuru nolīgums par subsīdijām C bija noslēgts ar prasītājas starpniecību. Attiecīgā darbība noslēdzās 2010. gada 9. jūnijā. Galīgais ziņojums par minēto darbību tika iesniegts Komisijai 2010. gada 21. jūlijā. Ar 2010. gada 24. augusta vēstuli Komisija informēja prasītāju par savu nodomu atgūt summu EUR 49 960,11. 2010. gada 19. oktobrī prasītāja iesniedza grozītu galīgo ziņojumu. Ar 2010. gada 14. decembra vēstuli Komisija informēja prasītāju, ka pēc tam, kad pēdējā iesniegs tai papildu dokumentus, tā veiks maksājumu par atlikušo summu EUR 27 484,33. No tā izriet, ka kopējais Savienības finansiālais ieguldījums šīs darbības īstenošanai šajā posmā bija par summu EUR 162 584,33.

### *C. Par revīzijas procedūru*

22 2011. gada 22. jūnija vēstulē Komisija informēja prasītāju par savu lēmumu veikt attiecīgo darbību revīziju, piemērojot nolīgumu par subsīdijām II.20. pantu. Revīziju veikšot no Komisijas neatkarīgs revīzijas uzņēmums.

23 Revīzija norisinājās 2011. gada 17. un 26. jūlijā prasītājas birojā Romā (Itālija).

24 2011. gada 23. novembrī, revidenti nosūtīja prasītājai trīs sākotnējos revīzijas ziņojumus, atsevišķi par katru attiecīgo darbību, kuros tie secināja, ka liela daļa no deklarētajām izmaksām ir jānoraida kā nepieļaujamas. Prasītāja 2011. gada 22. decembra vēstulē apstrīdēja revīzijas ziņojumu sākotnējo projektu saturu.

25 2012. gada 25. janvārī revidenti nosūtīja prasītājai trīs pārstrādātos revīzijas ziņojumu projektus, kuros tie būtībā uzturēja savus secinājumus par to, ka liela daļa no deklarētajām izmaksām ir jānoraida kā nepieļaujamas (turpmāk tekstā – "pārstrādātie revīzijas ziņojumu projekti"). Prasītāja ar 2012. gada 15. februāra vēstuli apstrīdēja pārstrādāto revīzijas ziņojumu projektu saturu.

26 2012. gada 26. aprīlī revidenti iesniedza Komisijai galīgos revīzijas ziņojumus.

27 Ar trijām 2013. gada 10. jūnija vēstulēm Komisija nosūtīja prasītājai galīgos revīzijas ziņojumus par attiecīgajām darbībām un informēja, ka apstiprina to konstatējumus un ieteikumus.

28 Galīgajā revīzijas ziņojumā par darbību, uz kuru attiecas nolīgums par subsīdijām A, bija secināts, ka no prasītājas deklarētajām izmaksām tās, kuras nebija pieļaujamas, bija par summu EUR 116 610,49. Revidenti arī norādīja, ka pastāv risks, ka dažas dienas, kas iekļautas minētās darbības rēķinā attiecībā uz pakalpojumiem, kurus sniedzis viens no prasītājas algotajiem ekspertiem, kurš arī bija viens no šiem diviem līdzīpašniekiem (turpmāk tekstā – "eksperts X"), faktiski varētu būt saistītas ar citu darbību aktivitātēm. Šo risku izmaksas sasniedza EUR 9418,75, un revidenti izdarīja atsauci attiecībā uz to pieļaujamību. Revidenti lūdza prasītājai tiem sniegt izvilkumus no finanšu ziņojumiem, kas iesniegti par citām darbībām, lai kliedētu šaubas par šo izmaksu realitāti, kuras deklarējis minētais eksperts, bet prasītāja atteicās, pamatojoties uz to, ka pieprasītā informācija neattiecoties uz revīziju.

29 Galīgajā revīzijas ziņojumā par darbību, uz kuru attiecas nolīgums par subsīdijām B, bija secināts, ka no prasītājas deklarētajām izmaksām tās, kuras nebija pieļaujamas, bija par summu EUR 196 687,61. Revidenti arī norādīja, ka pastāv risks, ka dažas dienas, kas iekļautas minētās darbības rēķinā attiecībā uz pakalpojumiem, kurus snieguši divi no prasītājas algotajiem ekspertiem, kuri arī bija šie divi līdzīpašnieki (turpmāk tekstā – "eksperti X un Y"), faktiski varētu būt saistītas ar citu darbību aktivitātēm un tikušas iekļautas finanšu ziņojumos par šīm citām darbībām. Šo risku izmaksas sasniedza EUR 9923,68, un revidenti izdarīja atsauci attiecībā uz to pieļaujamību. Revidenti arī saskārās ar prasītājas atteikumu tiem sniegt šķietami svarīgus dokumentus saistībā ar revīzijas darbībām, lai viņi varētu apstiprināt šo izmaksu pieļaujamību, ar pamatojumu, ka pieprasītā informācija neattiecoties uz revīziju.

30 Galīgajā revīzijas ziņojumā par darbību, uz kuru attiecas nolīgums par subsīdijām C, bija secināts, ka no prasītājas deklarētajām izmaksām tās, kuras nebija pieļaujamas, bija par summu EUR 43 190,57. Revidenti norādīja, ka papildu izmaksas par summu EUR 44 270,22 arī varētu tikt uzskatītas par nepieļaujamām tā paša riska dēļ, kas tika konstatēts, veicot minētās darbības revīziju, un izdarīja par tām atrunu. Revidenti arī saskārās ar prasītājas atteikumu tiem sniegt šķietami svarīgus dokumentus saistībā ar revīzijas darbībām, uz kurām attiecas nolīgumi par subsīdijām A un B.

31 2013. gada 10. jūnija vēstulēs Komisija informēja prasītāju, ka atgūstamās summas ir šādas: EUR 62 649,47 – par darbību, uz kuru attiecas nolīgums par subsīdijām A, EUR 78 991,12 – par darbību, uz kuru attiecas nolīgums par subsīdijām B, un EUR 52 634,75 – par darbību, uz kuru

attiecas nolīgums par subsīdijām C. Aprēķinot šīs summas, tā arī par nepieļaujamām uzskatīja izmaksas, par kurām revidenti bija izdarījuši atrunu attiecībā uz to pieļaujamību, proti, izmaksas EUR 9418,75 par pirmo darbību, EUR 9923,68 par otro darbību un EUR 44 270,22 par trešo darbību. Attiecībā uz šīm izmaksām tā norādīja, ka tās galu galā varētu tikt uzskatītas par pieļaujamām, ar nosacījumu, ka prasītāja līdz 2013. gada 10. jūlijam iesniegs revidentu pieprasītos dokumentus un ka tā pieņems šos dokumentus. 2013. gada 10. jūnija vēstulēs tā arī informēja prasītāju, ka mēneša laikā tai nosūtīs paziņojumus par parādu un ka tā, ja vajadzīgs, varētu atgūt maksājamās summas, tostarp procentus, vai nu kompensējot tos, vai izmantojot piespiedu izpildi. Visbeidzot šajās vēstulēs tā atvainojās par novēlotu galīgo revīzijas ziņojumu iesniegšanu.

32 Ar 2013. gada 9. jūlija vēstuli prasītāja apstrīdēja galīgo revīzijas ziņojumu secinājumus un norādīja, ka Komisijas rīkojumi par līdzekļu atgūšanu ir nederīgi, jo tie ir pieņemti vairāk nekā divus gadus pēc revīzijas procedūras slēgšanas. Tā arī lūdza tikšanos ar Komisijas kompetentajiem dienestiem.

33 2013. gada 6. augusta e-pastā Komisija informēja prasītāju, ka tikšanās varētu notikt 2013. gada septembrī.

34 2013. gada 30. septembrī starp atbildīgajiem Komisijas dienestiem un prasītāju notika telefonkonference, kurā tika panākta vienošanās, ka šai pēdējai tiks piešķirts papildu laiks, lai pārbaudītu revidentu konstatējumus.

35 Ar 2013. gada 7. oktobra vēstuli prasītāja iesniedza papildu apsvērumus par attiecīgo darbību revīziju. Tā apgalvoja, ka šī revīzija nav derīga un ka Komisijas rīkojumi par līdzekļu atgūšanu ir jānoraida, jo par ievēroto revīzijas metodoloģiju netika panākta kopīga vienošanās, galīgie revīzijas ziņojumi un rīkojumi par līdzekļu atgūšanu tai tika nosūtīti novēloti un revidentu apsvērumi bija balstīti uz kļūdainiem pieņēmumiem. Tā arī apgalvoja, ka saskaņā ar tās analīzi par pieļaujamajām izmaksām, kas radušās, īstenojot minētās darbības, Komisija tai ir parādā EUR 49 172,52, un izskaidroja šīs summas aprēķina metodi.

36 2013. gada 16. oktobra vēstulē Komisija konstatēja, ka prasītāja savā 2013. gada 7. oktobra vēstulē nav sniegusi nevienu pierādījumu par noraidīto izmaksu pieļaujamība. Tāpēc tā nosūtīja prasītājai paziņojumus par parādu Nr. 3241311168, 3241311170 un 3241311175, kas jāsamaksā līdz 2013. gada 29. novembrim, par šādām summām: EUR 62 649,47 par darbību, uz kuru attiecas nolīgums par subsīdijām A, EUR 78 991,12 par darbību, uz kuru attiecas nolīgums par subsīdijām B, un EUR 52 634,75 par darbību, uz kuru attiecas nolīgums par subsīdijām C. Paziņojumos par parādu bija norādīts, ka, ja maksājums netiks veikts noteiktajā termiņā, maksājamajām summām tiks pieskaitīti nokavējuma procenti.

37 2013. gada 13. novembra vēstulē prasītāja apstrīdēja Komisijas 2013. gada 16. oktobra vēstules saturu, kā arī paziņojumus par parādu, kas pievienoti minētajai vēstulei, un pieprasīja jaunu tikšanos ar Komisiju. Turklāt tā šai vēstulei pievienoja rēķinus *pro forma* par summu EUR 64 436,38 un divas kredīta notas attiecīgi par summu EUR 3663,21 un EUR 11 600,75.

38 Ar 2013. gada 6. decembra vēstuli Komisija informēja prasītāju, ka ir uzsākta tiesvedība par maksājamo summu atgūšanu un ka uz sacīkstes principu balstīta procedūra ir izbeigta. Turklāt tā apstiprināja, ka pret prasītāju izvirzītie prasījumi tagad ir noteikti un pienācīgi atbilstoši Komisijas 2012. gada 29. oktobra Deleģētās regulas (ES) Nr. 1268/2012 par Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES, Euratom) Nr. 966/2012 par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, piemērošanas noteikumiem (OV 2012, L 362, 1. lpp.), 81. pantam. Tā arī informēja prasītāju par tiesiskās aizsardzības līdzekļiem, kas tai pieejami, un norādīja, ka nav nepieciešama jauna tikšanās ar tās dienestiem.

39 Komisija nosūtīja atgādinājuma vēstuli 2013. gada 16. decembrī un brīdinājuma vēstuli 2014. gada 26. februārī.

40 Tostarp 2014. gada 21. janvārī Komisijas dienesti tikās ar prasītāju.

41 2014. gada 27. jūnijā Komisija, pamatojoties uz LESD 299. pantu un Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 25. oktobra Regulas (ES, Euratom) Nr. 966/2012 par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, un par Padomes Regulas (EK, Euratom) Nr. 1605/2002 atcelšanu (OV 2012, L 298, 1. lpp.; turpmāk tekstā – "Finanšu regula") 79. panta 2. punktu, pieņēma Lēmumu C(2014) 4485 *final* par līdzekļu atgūšanu EUR 194 275,34 apmērā, kas prasītājai izmaksāti saskaņā ar nolīgumiem par subsīdijām, pieskaitot EUR 3236 kā procentus par maksājuma kavējumu līdz 2014. gada 30. aprīlim un papildu summu EUR 21,30 apmērā par katru kavējuma dienu no 2014. gada 1. maija (turpmāk tekstā – "apstrīdētais lēmums").

42 Apstrīdētā lēmuma 4. pantā ir norādīts, ka šis lēmums ir izpildāms piespiedu kārtā atbilstoši LESD 299. panta pirmajai daļai.

## II. Tiesvedība un lietas dalībnieku prasījumi

43 Ar prasības pieteikumu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2014. gada 30. augustā, prasītāja cēla šo prasību.

44 Rakstveida process tika pabeigts pēc atbildes uz repliku iesniegšanas 2015. gada 6. maijā.

45 Ar atsevišķu dokumentu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2016. gada 21. janvārī, prasītāja iesniedza pieteikumu par pagaidu noregulējumu. Ar 2016. gada 22. janvāra rīkojumu Vispārējās tiesas priekšsēdētājs saskaņā ar Vispārējās tiesas Reglamenta 157. panta 2. punktu apturēja apstrīdētā lēmuma piespiedu izpildi līdz rīkojuma par prasītājas prasību pieņemšanai. Šis lūgums ar Vispārējās tiesas priekšsēdētāja 2016. gada 7. aprīļa rīkojumu tika noraidīts, un lēmuma par tiesāšanās izdevumiem pieņemšana tika atlikta.

46 Saskaņā ar tiesneša referenta ziņojumu Vispārējā tiesa (pirmā palāta) Reglamenta 89. pantā paredzēto procesa organizatorisko pasākumu ietvaros 2016. gada 12. jūlijā uzdeva lietas dalībniekiem rakstveida jautājumus, uz kuriem tie atbildēja noteiktajā termiņā.

47 Pēc pirmās palātas priekšlikuma Vispārējā tiesa 2016. gada 14. septembrī, piemērojot tās Reglamenta 28. pantu, nolēma nosūtīt lietu izskatīšanai palātā paplašinātā sastāvā.

48 Pēc tiesneša referenta priekšlikuma Vispārējā tiesa (pirmā palāta paplašinātā sastāvā) 2016. gada 16. septembrī nolēma sākt mutvārdu procesu.

49 Pēc tiesneša referenta priekšlikuma Vispārējā tiesa (pirmā palāta paplašinātā sastāvā) Reglamenta 89. pantā paredzēto procesa organizatorisko pasākumu ietvaros 2016. gada 6. oktobrī uzdeva lietas dalībniekiem rakstveida jautājumus un pieprasīja iesniegt noteiktus dokumentus. Lietas dalībnieki izpildīja Vispārējās tiesas lūgumu noteiktajā termiņā.

50 Vispārējā tiesa 2016. gada 23. novembra tiesas sēdē uzklausīja lietas dalībnieku mutvārdu paskaidrojumus un to atbildes uz tās uzdotajiem jautājumiem.

51 Prasītājas prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

– atcelt apstrīdēto lēmumu;

– piespriest Komisijai nekavējoties samaksāt atlikušo summu, kas tai pienākas saskaņā ar nolīgumiem par subsīdijām, EUR 49 172,52 apmērā;

– piespriest Komisijai nekavējoties samaksāt zaudējumu atlīdzību par tās reputācijai nodarīto kaitējumu un laiku, ko tās darbinieki ir veltījuši, lai aizstāvētu tās intereses administratīvajās un tiesvedības procedūrās;

– piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

52 Komisijas prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

– atzīt prasību par nepamatotu;

– noraidīt prasības par atlikušās pienākošās summas maksājumu un zaudējumu atlīdzību kā nepieņemamas un katrā ziņā kā nepamatotas;

– piespriest prasītājai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

## III. Juridiskais pamatojums

### *A. Par pieņemamību*

#### *1. Par prasītājas otrā prasījuma pieņemamību*

53 Komisija rakstveida procesā attiecībā uz prasītājas otro prasījumu izvirzīja iebildi par nepieņemamību ar pamatojumu, ka atlikušās summas maksājums, kas esot jāsamaksā atbilstoši nolīgumiem par subsīdijām, neietilpst šīs prasības ietvaros, kas esot prasība atcelt tiesību aktu. Turklāt saskaņā ar pastāvīgo judikatūru Vispārējai tiesai, īstenojot likumības pārbaudi, nav tiesību izdot rīkojumus iestādēm vai tās aizstāt.

54 Prasītāja rakstveida procesā neatbildēja uz iebildumu par nepieņemamību.

55 Jāatgādina, ka savā otrajā prasījumā prasītāja lūdz Vispārējo tiesu piespriest Komisijai nekavējoties samaksāt atlikušo summu EUR 49 172,52 apmērā, kas tai vēl pienākas saskaņā ar nolīgumiem par subsīdijām.

56 Šī prasījuma pieņemamība ir atkarīga no šīs prasības juridiskā rakstura. Ja izrādās, ka šī ir prasība atcelt tiesību aktu, kas celta, pamatojoties uz LESD 263. pantu, šis prasījums ir nepieņemams, jo saskaņā ar pastāvīgo judikatūru Savienības tiesai, pārbaudot likumību, nav jādod rīkojumi iestādēm vai tās jāaizstāj, bet attiecīgajai pārvaldes iestādei ir jāveic pasākumi, lai izpildītu spriedumu, kas taisīts, pamatojoties uz prasību atcelt tiesību aktu (skat. spriedumu, 2010. gada 17. jūnijs, *CEVA*/Komisija, T-428/07 un T-455/07, EU:T:2010:240, 56. punkts un tajā minētā judikatūra).

57 Šajā lietā prasības pieteikumā prasītāja sadaļā “Prasības veids” ir norādījusi, ka celtā prasība ir prasība atcelt tiesību aktu.

58 Tomēr prasītāja, atbildot uz Vispārējās tiesas rakstveidā uzdotu jautājumu, norādīja, ka šī prasība ir jāsaprot kā balstīta ne vien uz LESD 263. pantu, kas esot pirmā prasījuma juridiskais pamats, bet arī kā balstīta uz LESD 272.pantu, kas esot otrā prasījuma juridiskais pamats, un sava apgalvojuma atbalstam atsaucās uz 2015. gada 6. oktobra spriedumu *Technion* un *Technion Research & Development Foundation*/Komisija (T-216/12, EU:T:2015:746). Komisija, atbildot uz šo pašu Vispārējās tiesas uzdoto rakstveida jautājumu, arī norādīja, ka tās izpratnē šī prasība faktiski ir pamatota gan ar LESD 263. pantu, gan LESD 272. pantu un ka šis dubultais juridiskais pamatojums ir saskaņā ar 2015. gada 6. oktobra spriedumu *Technion* un *Technion Research & Development Foundation* /Komisija (T-216/12, EU:T:2015:746).

59 Ir jāatgādina, ka 2015. gada 6. oktobra sprieduma *Technion* un *Technion Research & Development Foundation*/Komisija (T-216/12, EU:T:2015:746) 55. punktā Vispārējā tiesa norādīja, ka attiecīgajai prasībai, neraugoties uz to, ka tā acīmredzami ir pamatota ar LESD 263. pantu, ir dubults mērķis – ne tikai atcelt šajā lietā apstrīdēto lēmumu, bet arī panākt Vispārējās tiesas konstatējumu, ka Komisijai nav strīdīgā līgumiskā prasījuma. Balstoties uz pieņēmumu, ka, pirmkārt, izskatot prasību atcelt tiesību aktu, Savienības tiesas kompetencē nav izskatīt deklarētās darbības un, otrkārt, ka attiecīgajā līgumā bija iekļauta šķīrējklauzula atbilstoši LESD 272. pantam, Vispārējā tiesa minētā sprieduma 57. punktā izvērtēja, vai ir iespējama daļēja prasības pārkvalificēšana par prasību, kas celta, gan pamatojoties uz LESD 263. pantu – par apstrīdētā lēmuma atcelšanu, gan pamatojoties uz LESD 272. pantu – par fakta, ka Komisijai nav strīdīgā līgumiskā prasījuma, konstatēšanu.

60 2015. gada 6. oktobra sprieduma *Technion* un *Technion Research & Development Foundation*/Komisija (T-216/12, EU:T:2015:746) 60. punktā Vispārējā tiesa norādīja, ka prasības pārkvalificēšana, neskarot atbildētājas iestādes tiesības uz aizstāvību, ir iespējama, pirmkārt, gadījumā, ja šāda pārkvalificēšana netiek aizliegta ar prasītāja skaidru gribu un, otrkārt, ja prasības pieteikumā ir izvirzīts vismaz viens pamats attiecībā uz regulējuma, kas reglamentē attiecīgās līgumattiecības, pārkāpumu atbilstoši 1991. gada 2. maija Vispārējās tiesas Reglamenta 44. panta 1. punkta c) apakšpunktam.

61 Šajā gadījumā, ņemot vērā lietas dalībnieku atbildes uz Vispārējās tiesas rakstveida jautājumu (skat. iepriekš 58. punktu), prasītājas otrā prasījuma saturu, kas norāda, ka pastāv līgumiska rakstura strīds, un to, ka minēto prasījumu atbalsta pamati un argumenti, kas balstīti tajā, ka Komisija esot pārkāpusi nolīgumus par subsīdijām, ir atbilstoši šo prasību daļēji pārkvalificēt prasībā, kas celta, gan pamatojoties uz LESD 263. pantu – par apstrīdētā lēmuma atcelšanu, gan pamatojoties uz LESD 272. pantu – par to, lai Vispārējā tiesa piespriestu Komisijai nekavējoties samaksāt atlikušo summu EUR 49 172,52 apmērā, kas prasītājai pienākas saskaņā ar nolīgumiem par subsīdijām.

62 Ņemot vērā šo daļēji veikto pārkvalificēšanu, ir jāsecina, ka prasītājas otrais prasījums ir balstīts uz atbilstošu juridisko pamatu, proti, LESD 272. pantu. Šis pēdējais noteikums Savienības tiesai piešķir pilnīgu kompetenci, ļaujot tai, pretēji tiesiskuma tiesai, kurā prasība celta saskaņā ar LESD 263. pantu, izskatīt jebkāda veida darbību saskaņā ar šķīrējklauzulu (skat. spriedumu, 2015. gada 6. oktobris, *Technion* un *Technion Research & Development Foundation*/Komisija, T-216/12, EU:T:2015:746, 57. punkts un tajā minētā judikatūra). No tā izriet, ka šis prasījums ir pieņemams.

### *2. Par prasītājas trešā prasījuma pieņemamību*

63 Komisija izvirzīja vienu iebildi par nepieņemamību attiecībā uz prasītājas trešo prasījumu ar pamatojumu, ka tas neatbilst 1991. gada 2. maija Reglamenta 44. panta 1. punkta c) un d) apakšpunkta noteikumiem.

64 Prasītāja neatbildēja uz Komisijas iebildi par nepieņemamību.

65 Vispārējā tiesa atgādina, ka saskaņā ar 1991. gada 2. maija Reglamenta 44. panta 1. punkta c) apakšpunktu, kas bija piemērojams šīs prasības celšanas laikā, ikvienā prasības pieteikumā ir jānorāda strīda priekšmets un izvirzīto pamatu kopsavilkums.

66 Lai izpildītu šīs prasības, prasībai par zaudējumu, ko, iespējams, radījusi Savienības iestāde, atlīdzību ir jāietver informācija, kas ļauj noteikt iestādes rīcību, pret kuru prasītājs iebilst, iemeslus, kāpēc tas uzskata, ka starp šo rīcību un kaitējumu, kurš tam, pēc tā uzskatiem, nodarīts, pastāv cēloņsakarība, kā arī šī kaitējuma raksturu un apmēru (skat. spriedumu, 1999. gada 15. jūnijs, *Ismeri Europa*/Revīzijas palāta, T-277/97, EU:T:1999:124, 30. punkts un tajā minētā judikatūra).

67 Šajā gadījumā prasītājas trešais prasījums, kas attiecas uz zaudējumu atlīdzību, nav pamatots ne ar vienu argumentu, jo prasītāja minētajā prasījumā vienīgi norāda, ka tā pieprasa zaudējumu atlīdzību "sakarā ar kaitējumu viņas starptautiskajai reputācijai un laikam, ko viņas pieredzējušie darbinieki ir ieguldījuši, lai aizstāvētu nepamatotu lietu". Šie apgalvojumi neatbilst nevienam no trim nosacījumiem, kas izklāstīti iepriekš 66. punktā. No tā izriet, ka šis prasījums ir jānoraida kā nepieņemams.

### *B. Par lietas būtību*

#### *1. Ievada apsvērumi*

68 Ir jāatgādina, ka pēc šīs prasības daļējas pārkvalificēšanas Vispārējai tiesai ir jāizvērtē, pirmkārt, uz LESD 263. pantu balstīta prasība atcelt apstrīdēto lēmumu, kas izklāstīta prasītājas pirmajā prasījumā, un, otrkārt, tā uz LESD 272. pantu balstīta prasība piespriest Komisijai samaksāt prasītājai atlikušo summu, kas saskaņā ar nolīgumiem par subsīdijām ir EUR 49 172,52, kura izklāstīta otrajā prasījumā (skat. iepriekš 61. punktu).

69 Prasības pamatojumam prasītāja izvirza piecus pamatus. Pirmais pamats ir balstīts uz to, ka puses nebija vienojušās par revidentu veicamās revīzijas standartiem. Otrais pamats ir balstīts uz nepamatotu kavēšanos, paziņojot prasītājai galīgos revīzijas ziņojumus, un Komisijas īstenoto attiecīgo darbību sliktu pārvaldību kopumā. Trešais pamats ir balstīts uz to, ka Komisija ir pārkāpusi tai uzlikto pierādīšanas pienākumu. Ceturtais pamats ir balstīts uz kļūdu galīgajos revīzijas ziņojumos esamību, bet piektais pamats, kurš pirmoreiz izvirzīts replikā, ir balstīts uz to, ka Komisija nebija kompetenta pieņemt apstrīdēto lēmumu.

70 Šajā sakarā ir jāatgādina, ka Savienības tiesa, kurā saskaņā ar LESD 263. panta noteikumiem ir celta prasība atcelt tiesību aktu, apstrīdētā tiesību akta tiesiskumu izvērtē, ņemot vērā Līgumu vai jebkuru tiesību normu, kas attiecas uz tā piemērošanu, un tātad – Savienības tiesības. Savukārt saistībā ar prasību, kas celta, pamatojoties uz LESD 272. pantu, prasītājs var pārmest līgumslēdzējai iestādei tikai līguma noteikumu pārkāpumu vai līgumam piemērojamo tiesību normu pārkāpumu (šajā ziņā skat. spriedumu, 2012. gada 27. septembris, *Applied Microengineering*/Komisija, T-387/09, EU:T:2012:501, 40. punkts un tajā minētā judikatūra).

71 No tā izriet, ka šajā gadījumā attiecībā uz lūgumu atcelt apstrīdēto lēmumu, Vispārējā tiesa – kā tiesa, kas nodrošina likumību, – var izskatīt tikai tos prasītājas pamatus un argumentus, kuru mērķis ir apstrīdēt apstrīdētā lēmuma likumību attiecībā pret Līgumu vai jebkuru citu tiesību noteikumu, kas saistīts ar tā piemērošanu, LESD 263. panta izpratnē. Savukārt attiecībā uz prasītājas otro prasījumu, kas būtībā attiecas uz līgumiska rakstura strīdu, Vispārējā tiesa – kā tiesa, kas izskata līgumu, – var izskatīt tikai pamatus un argumentus, kas balstīti uz nolīgumu par subsīdijām vai tiem piemērojamo tiesību pārkāpumu. Līdz ar to šajā stadijā ir secīgi jāizskata prasītājas izvirzītie pamati, lai noteiktu, kuram prasījumam tie būtu jāpievieno.

72 Ar pirmo pamatu prasītāja būtībā apgalvo, ka revidenti esot piemērojuši revīzijas standartus, kas nebija noteikti nolīgumos par subsīdijām un par kuriem puses līdz ar to nebija vienojušās. Līdz ar to apstrīdētais lēmums esot jāatceļ. Prasītāja arī apgalvo, ka šajā kontekstā ar apstrīdēto lēmumu ir pārkāpts arī Finanšu regulas 126. panta 2. punkta d) apakšpunkts, kurā noteikts, ka pieļaujamās izmaksas ir atspoguļotas saņēmēja grāmatvedības dokumentos un noteiktas saskaņā ar tās valsts spēkā esošajiem grāmatvedības standartiem, kurā ir reģistrēts labuma guvējs, un saskaņā ar ierasto labuma guvēja izmaksu uzskaites praksi.

73 Ir jānorāda, ka šis pamats un ar to saistītie argumenti, ciktāl tas attiecas uz līgumslēdzējpušu finanšu saistību noteikšanu, faktiski attiecas uz nolīgumu par subsīdijām izpildi un ietver Vispārējai tiesai veicamu nolīgumu par subsīdijām un tiem piemērojamo tiesību pārbaudi. No tā izriet, ka minētais pamats ir jāuzskata par izvirzītu prasītājas otrā prasījuma atbalstam.

74 Attiecībā uz otro pamatu vispirms ir jānorāda, ka tā nosaukumus ir formulēts šādi: "Apstrīdētais lēmums ir jāatceļ, pamatojoties uz to, ka Komisija ir nepamatoti nokavējusi galīgo revīzijas ziņojumu un tiem pievienoto rīkojumu par līdzekļu atgūšanu paziņošanu". Šī pamata ietvaros prasītāja izvirza divus iebildumus. Attiecībā uz pirmo iebildumu viņa atsaucas uz nepamatotu kavēšanos, ar kādu galīgie revīzijas ziņojumi viņai tika paziņoti, un apgalvo, ka šīs kavēšanās dēļ ir pārkāpts labas pārvaldības princips, kas noteikts Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 41. pantā. Attiecībā uz otro iebildumu viņa pārmet, ka Komisija ir kopumā slikti pārvaldījusi attiecīgās darbības. Kā piemēru šai sliktajai pārvaldībai viņa izvirza to, ka Komisija nesazinājās ar viņu šo darbību norises laikā, vēlāku Subsīdiju pieteikumu iesniedzēju rokasgrāmatas pārskatīšanu, kurā turpmāk tika iekļauts daudz vairāk informācijas par pieļaujamajām izmaksām, un to, ka nolīgumos par subsīdijām esot ietvertas dažādas stilistiskas kļūdas.

75 Attiecībā uz otrā pamata pirmo iebildumu ir jāuzskata, ka tas, ciktāl prasītāja apgalvo, ka galīgo revīzijas ziņojumu novēlota iesniegšana nebija pamatota, ir izvirzīts otrā prasījuma atbalstam. Tā kā revīziju norise bija skaidri paredzēta nolīgumu par subsīdijām II.20. pantā, šī apgalvotā nokavēšanās attiecas uz nolīgumu par subsīdijām izpildi. Tai pat laikā, ņemot vērā pamata nosaukumu un to, ka prasītāja skaidri izvirza labas pārvaldības principa –, proti, vispārēja tiesību principa, kas reglamentē iestādes administratīvo darbību, – pārkāpumu, arī šis iebildums ir jāuzskata par izvirzītu, lai atbalstītu pirmo prasījumu, kura mērķis ir apstrīdētā lēmuma atcelšana, ciktāl prasītāja apgalvo, ka novēlota galīgo revīzijas ziņojumu paziņošana esot ietekmējusi tās spēju sevi efektīvi aizstāvēt līdzekļu atgūšanas administratīvajā procedūrā, kuras rezultātā tika pieņemts apstrīdētais lēmums.

76 Attiecībā uz šī pamata otro iebildumu ir jāuzskata, ka tas, ciktāl tas attiecas uz Komisijas rīcību saistībā ar nolīgumu par subsīdijām izpildi, ir izvirzīts otrā prasījuma atbalstam.

77 Trešā pamata ietvaros prasītāja pārmet, ka revidenti un līdz ar to arī Komisija, kas pieņēma galīgos revīzijas ziņojumus, nav izpildījuši tiem uzlikto pierādīšanas pienākumu. Šis pamats attiecas uz līgumisko strīdu starp pusēm un ietver Vispārējai tiesai veicamo nolīgumu par subsīdijām un tiem piemērojamo tiesību pārbaudi. No tā izriet, ka minētais pamats ir jāuzskata par izvirzītu prasītājas otrā prasījuma atbalstam.

78 Ceturtajā pamatā prasītāja atsaucas uz vairākām kļūdām, kas pieļautas galīgajos revīzijas ziņojumos. Šis pamats arī attiecas uz līgumisko strīdu starp pusēm un ietver Vispārējai tiesai veicamu nolīgumu par subsīdijām un tiem piemērojamo tiesību pārbaudi. No tā izriet, ka minētais pamats ir jāuzskata par izvirzītu prasītājas otrā prasījuma atbalstam.

79 Visbeidzot, kas attiecas uz piekto pamatu, jāuzskata, ka tas, ciktāl tas ir balstīts uz to, ka Komisija nebija kompetenta pieņemt apstrīdēto lēmumu, acīmredzami ir izvirzīts prasītājas pirmā prasījuma atbalstam.

80 Pēc tam, kad ir noteikts prasījums, ar kuru saistās prasītājas izvirzītie pamati, ir jāturpina pēc būtības izvērtēt prasītājas pirmo un otro prasījumu. Vispirms ir jāizvērtē otrais prasījums. Ar apstrīdēto lēmumu, kuru ir prasīts atcelt pirmajā prasījumā, ir padarīts izpildāms līgumiskais prasījums, kuru Komisija, domājams, ir cēlusi pret prasītāju. Otrajā prasījumā Vispārējai tiesai tiek lūgts spriest par šī līgumiskā prasījuma pastāvēšanu un summu. Ciktāl apstrīdētā lēmuma faktiskais pamats, kas saistīts ar līgumiskā prasījuma pastāvēšanu un summu, tiek izskatīts otrajā prasījumā, no tā izriet, pirmkārt, ka šis prasījums ir jāizskata pirms pirmā prasījuma, un, otrkārt, ka Vispārējās tiesas veiktais otrā prasījuma novērtējums ir jāņem vērā, vērtējot apstrīdētā lēmuma likumību, izskatot pirmo prasījumu (šajā ziņā skat. spriedumus, 2015. gada 6. oktobris, *Technion* un *Technion Research & Development Foundation* /Komisija, T-216/12, EU:T:2015:746, 72. punkts, un 2016. gada 9. novembris, *Trivisio Prototyping* /Komisija, T-184/15, nav publicēts, EU:T:2016:652, 65. un 119. punkts).

### *2. Par otro prasījumu*

81 Ir jāatgādina, ka prasītājas otrā prasījuma atbalstam izvirzītie pamati ir pirmais, otrais, trešais un ceturtais pamats. Vispirms ir jāizvērtē trešais pamats, tad – ceturtais un pirmais pamats, un nobeigumā ir jāizvērtē otrais pamats. Vispirms ir svarīgi sniegt sīkāku informāciju par Vispārējās tiesas kompetenci un tiesībām, uz kurām pamatojoties minētie pamati ir jāizvērtē.

#### *a) Ievada apsvērumi*

##### *1) Par Vispārējās tiesas kompetenci*

82 Vispirms ir jāatgādina, ka saskaņā ar LESD 272. pantu Tiesas kompetencē ir pasludināt spriedumus saskaņā ar visām šķīrējklauzulām, kas ietvertas publisko tiesību vai privāttiesību līgumos, kurus noslēgusi Savienība vai kuri noslēgti tās vārdā. Atbilstoši LESD 256. panta 1. punktam Vispārējās tiesas kompetencē ir izskatīt un izlemt pirmajā instancē lietas, kas paredzētas LESD 272. pantā.

83 Šajā gadījumā nolīgumu par subsīdijām I.9. panta otrā daļa ir formulēta pietiekami plaši, lai Vispārējai tiesai piešķirtu kompetenci izskatīt prasītājas otro prasījumu. Turklāt lietas dalībnieki neapstrīd šo Vispārējās tiesas kompetenci.

##### *2) Par šajā tiesvedībā piemērojamajām tiesībām*

84 Ja tiesvedība uzsākta saskaņā ar šķīrējklauzulu LESD 272. panta izpratnē, Vispārējā tiesa strīda izskatīšanā pamatojas uz līgumam piemērojamajām materiālo tiesību normām (spriedums, 2016. gada 4. februāris, *Isotis*/Komisija, T-562/13, nav publicēts, EU:T:2016:63, 51. punkts).

85 Šajā gadījumā, kā tas izriet no nolīgumu par subsīdijām I.9. panta pirmās daļas, tiem piemērojamās materiālo tiesību normas galvenokārt ir Savienības tiesības un, pakārtoti, Beļģijas tiesības par subsīdijām. Pēdējā gadījumā ir jānorāda, ka, ciktāl subsīdijas, uz kurām attiecas nolīgumi par subsīdijām, ir subsīdijas, kas finansētas no Savienības budžeta un kuras piešķir Komisija, tās neietilpst Beļģijas tiesību īpašo noteikumu piemērošanas jomā, kas regulē Beļģijas administratīvo vienību piešķirtās subsīdijas. Līdz ar to šajā lietā piemērojamie papildu noteikumi ir tikai tie, kas ir Beļģijas līgumu un saistību vispārējie tiesību akti, kuru mērķis ir mazināt šādu noteikumu iespējamu trūkumu Savienības līmenī.

86 Beļģijas Civilkodeksa 1134. panta pirmajā daļā ir paredzēts, ka "likumīgi noslēgtiem līgumiem līgumslēdzēju pušu starpā ir likuma spēks", un otrajā daļā, ka "tos var atcelt tikai pēc savstarpējas vienošanās vai likumā atļautu iemeslu dēļ".

87 Beļģijas Civilkodeksa 1134. panta trešajā daļā turklāt ir paredzēts, ka līgumi ir jāizpilda labticīgi. Minētā kodeksa 1135. pantā ir norādīts, ka "līgumi ir saistoši ne tikai attiecībā uz tajos tieši paredzēto, bet arī [attiecībā uz] visām sekām, kas atkarībā no pienākuma rakstura izriet no taisnīguma, paražām vai likuma". Šajā pantā tādējādi arī ir izteikts līgumu godprātīgas izpildes princips.

88 Beļģijas Civilkodeksa 1156. pantā ir noteikta šī principa piemērošana līgumu interpretācijā. Tajā ir noteikts, ka "līgumos ir jānosaka, kāds ir bijis līgumslēdzējpušu kopīgais nolūks, nevis burtiski jāpiemēro noteikumi".

89 Ja strīds radies saistībā ar līguma izpildi, pierādīšanas pienākums ir reglamentēts Beļģijas Civilkodeksa 1315. panta noteikumos, saskaņā ar kuriem tam, kurš apgalvo pienākumu izpildi, tas ir jāpierāda. Savukārt tam, kurš apgalvo, ka no tās ir atbrīvojies, ir jāpierāda samaksa vai fakts, kura sekas ir tā saistības izbeigšanās.

90 Ir arī jānorāda, ka Reglamentā ir reglamentēta procedūra, kas saistīta ar otrā prasījuma izskatīšanu, kurā Vispārējā tiesa iestājas kā tiesa, kas izskata līgumu, saskaņā ar vispārpieņemtu tiesību principu, kas nosaka, ka jebkura tiesa piemēro savu reglamentu (šajā ziņā skat. spriedumu, 2012. gada 13. jūnijs, *Insula*/Komisija, T-246/09, nav publicēts, EU:T:2012:287, 88. punkts un tajā minētā judikatūra).

***b) Par trešo pamatu, kas balstīts uz to, ka Komisija ir pārkāpusi pienākumu izpildīt tai uzlikto pierādīšanas pienākumu***

91 Attiecībā uz trešo pamatu prasītāja apgalvo, ka revidenti ir izslēguši daudzus izdevumus, nesniedzot pierādījumus un izdarot vienkāršus secinājumus. Kā piemēru saviem apgalvojumiem tā min revidentu secinājumus par izdevumiem, kas deklarēti par eksperta X darbu saistībā ar darbību, uz kuru attiecas nolīgums par subsīdijām C. No tā viņa secina, ka Komisija, apstiprinot šos secinājumus, ir pārkāpusi pierādīšanas pienākuma vispārējo un pamatprincipu, kas nosaka, ka puse, kura izvirza apgalvojumu, to pamato ar atbilstošiem pierādījumiem.

92 Komisija apstrīd šī pamata pamatotību.

93 Vispirms ir jāatgādina, ka saskaņā ar pamatprincipu, kas reglamentē Savienības finanšu atbalstu, tā var sniegt subsīdijas tikai attiecībā uz faktiski veiktām izmaksām. No šī principa izriet, ka, lai attaisnotu konkrētas subsīdijas piešķiršanu, nepietiek ar to, ka atbalsta saņēmējs pierāda, ka projekts ir īstenots. Viņam papildus ir jāiesniedz pierādījumi par to, ka viņam radušies paziņotie izdevumi atbilstoši attiecīgā atbalsta piešķiršanas nosacījumiem, jo tikai pienācīgi pamatoti izdevumi var tikt uzskatīti par pieļaujamiem. Pienākums ievērot paredzētos finanšu noteikumus ir viena no galvenajām saņēmēja saistībām, un tādēļ no tā ir atkarīgs, vai finanšu atbalsts tiek piešķirts (skat. spriedumu, 2014. gada 24. oktobris, *Technische Universität Dresden*/Komisija, T-29/11, EU:T:2014:912, 71. punkts un tajā minētā judikatūra).

94 Princips, kas atgādināts 93. punktā, ir ietverts nolīgumu par subsīdijām noteikumos par finansējuma piešķiršanas kārtību. Tādējādi ir jāatgādina, ka saskaņā ar minēto nolīgumu I.6. un II.15.4. pantu koordinators pēc darbības noslēguma iesniedz Komisijai galīgo finanšu pārskatu par pieļaujamajām izmaksām, kas faktiski radušās, un pilnīgu pārskatu par darbības ienākumiem un izdevumiem, savukārt Komisija vajadzības gadījumā var pieprasīt papildu informāciju un dokumentus. Pamatojoties uz dokumentiem, kas minēti šo nolīgumu II.15.4. pantā, Komisija atbilstoši to pašu nolīgumu II.17. pantam un informācijai, kas vēlāk saņemta par revīziju, kura veikta saskaņā ar attiecīgo nolīgumu II.20. pantu, nosaka galīgo subsīdijas summu.

95 Ir arī jāatgādina, ka atbilstoši nolīgumu par subsīdijām II.20.3. pantam Komisija var pārbaudīt subsīdijas īstenošanu un šīs revīzijas rezultāti var novest pie Komisijas lēmuma atgūt līdzekļus. Minēto nolīgumu II.20.1. un II.20.4. pantā turklāt ir noteikts pienākums subsīdijas saņēmējiem sniegt Komisijai un tās pilnvarotām personām visu informāciju, kas nepieciešama, lai pārbaudītu, vai darbība ir izpildīta atbilstoši šiem nolīgumiem.

96 Savienības tiesa ir secinājusi, ka revīzijas galīgie secinājumi un visi elementi, uz kuriem tie ir balstīti, ir jāizvērtē kā Komisijas rīcībā esoši pierādījumi saistībā ar iespējamu prasību, kas celta Vispārējā tiesā sakarā ar līgumisko atbildību (spriedums, 2015. gada 8. septembris, *Amitié*/Komisija, T-234/12, nav publicēts, EU:T:2015:601, 136. punkts). Pēc analoģijas būtu jāuzskata, ka galīgie revīzijas ziņojumi ietver pierādījumus, kas pamato Komisijas apgalvojumus par nolīgumu par subsīdijām izpildi.

97 Ņemot vērā šos principus, ir jāpārbauda prasītājas īpašais iebildums par konkrētu izdevumu noraidīšanu, kas saistīti ar eksperta X ieguldījumu darbībā, uz kuru attiecas nolīgums par subsīdijām C.

98 No galīgā revīzijas ziņojuma par darbību, uz kuru attiecas nolīgums par subsīdijām C, izriet, ka revidenti, atsaucoties uz prasītājas darbības aprakstu, kas bija norādīts tās tīmekļa vietnē, konstatēja, ka eksperts X 2009. gada 13. februārī citas darbības ietvaros bija piedalījies mācībās Turcijā. Tomēr prasītāja deklarēja, ka šajā laika posmā, tajā pašā dienā, eksperts X bija strādājis pilnu darba laiku darbībā, uz kuru attiecas nolīgums par subsīdijām C. Revidenti noraidīja attiecīgās izmaksas par šo dienu EUR 450 apmērā.

99 No galīgā revīzijas ziņojuma par darbību, uz kuru attiecas nolīgums par subsīdijām C, arī izriet, ka revidenti pārbaudīja, vai kļūda, kas attiecībā uz minēto darbību radusies rēķinā par 2009. gada 13. februāri, ir atsevišķa kļūda vai arī tā attiecas arī uz citām dienām. Tādēļ viņi lūdza prasītājai tiem sniegt izvilkumus no finanšu ziņojumiem par citām prasītājas veiktajām darbībām, it īpaši informāciju par iesaistītajām personām un to laika sadali, jo mērķis bija, izmantojot salīdzināšanu, pārbaudīt to stundu skaita precizitāti, kuras uzrādījušas personas, kas iesaistītas darbībā, uz kuru attiecas nolīgums par subsīdijām C. prasītāja atteicās iesniegt pieprasīto informāciju ar pamatojumu, ka tā neattiecas uz attiecīgās revīzijas priekšmetu.

100 Tā kā prasītāja neiesniedza prasīto informāciju, revidenti secināja, ka viņi nevar apstiprināt, ka pārējās deklarētās izmaksas par eksperta X pakalpojumiem par summu EUR 21 445,45 (kas atbilst 39 deklarētajām darba dienām) bija saistītas tikai ar darbību, uz kuru attiecas nolīgums par subsīdijām C. Tādēļ tie izteica atrunu par šo izmaksu pieļaujamību. Balstoties uz to pašu pamatu, revidenti izdarīja atrunu attiecībā uz deklarēto izmaksu pieļaujamību saistībā ar eksperta Y sniegtajiem pakalpojumiem par summu EUR 22 824,77. Tādējādi deklarētās izmaksas, par kurām revidenti izdarīja atrunu, bija par summu EUR 44 270,22.

101 No galīgā revīzijas ziņojuma par darbību, uz kuru attiecas nolīgums par subsīdijām C, arī izriet, ka revidentu izdarītās atrunas apstiprināja šādi turpmāk minēti elementi. Pirmkārt, revidenti norādīja, ka 81 % no honorāra par 2009. gadu un 100 % no honorāra par laikposmu no 2010. gada janvāra līdz jūnijam, kas bija samaksāts diviem prasītājas līdzīpašniekiem, ekspertiem X un Y, bija saistīti ar to pakalpojumiem, kas deklarēti par attiecīgajām darbībām, neraugoties uz faktu, ka šajā paša laikā tika īstenotas arī citas darbības, kurās prasītāja piedalījās. Otrkārt, viņi konstatēja, ka prasītājas grāmatvedības uzskaites sistēma neļauj noteikt, kuras personāla izmaksas atbilst kurai darbībai. Treškārt, viņi konstatēja, ka iesniegtajās darba laika uzskaites lapās nav sniegta informācija par darbinieku vai ekspertu veikto darbību un stundu skaitu un ka ir norādīts tikai darbā pavadītais darba laiks.

102 2013. gada 10. jūnija vēstulē paziņojot galīgo revīzijas ziņojumu par darbību, uz kuru attiecas nolīgums par subsīdijām C, Komisija norādīja prasītājai, ka kopējās izmaksas par summu EUR 44 270,22 par ekspertu X un Y pakalpojumiem, par kurām revidenti izdarījuši atrunu, varētu tikt uzskatītas par pieļaujamām, ja prasītāja iesniegs revidentu pieprasīto informāciju viena mēneša laikā. Prasītāja šos dokumentus neiesniedza, un Komisija minētās izmaksas pilnībā noraidīja kā nepieļaujamas.

103 Saskaņā ar pamatprincipu, kas nosaka Savienības finanšu atbalstu saistībā ar pierādīšanas pienākumu, kurš gulstas uz Savienības subsīdijas saņēmēju (skat. iepriekš 93. punktu), apsvērumu, kas izklāstīts iepriekš 96. punktā, un to, ka no lietas materiāliem neizriet un nav pierādīts, ka revidenti un Komisija būtu rīkojušies ļaunprātīgi, ir jāsecina, ka prasītājai, atbildot uz konkrētiem revidentu konstatējumiem, bija jāiesniedz pierādījumi tam, ka attiecībā uz ekspertu X un Y pakalpojumiem deklarētās izmaksas atbilst pieļaujamības nosacījumiem, kas noteikti nolīgumu par subsīdijām II.14.1. pantā, un uz tām attiecas minēto nolīgumu priekšmets, un tostarp, ka tās bija nepieciešamas, lai īstenotu darbības, uz kurām attiecās šie nolīgumi.

104 Ir jānorāda, ka prasītāja nav iesniegusi šādus pierādījumus nedz pirmstiesas procedūras laikā, nedz Vispārējā tiesā.

105 Vispārējā tiesā prasītāja apgalvo, ka revidentu secinājumi nebija pamatoti ar pierādījumiem. Piemēram, prasītāja atsaucas uz eksperta X gadījumu un apgalvo, ka revidenti, lai pilnībā izslēgtu tā deklarētās 40 dienas, nebija tiesīgi pieņemt secinājumu, balstoties tikai uz kļūdu, kas pieļauta attiecībā uz 2009. gada 13. februāri, bet tiem bija jāpierāda, ka katra no atlikušajām 39 dienām nebija tieši saistīta ar darbību, uz kuru attiecas nolīgums par subsīdijām C.

106 Šie argumenti ir jānoraida tiktāl, ciktāl ar tiem tiek pārkāpts pierādīšanas pienākuma sadalījums, kā tas ir definēts šajā lietā. Konkrētāk, revidenti iesniedza konkrētus pierādījumus, ka ekspertu X un Y deklarētās darba dienas par darbību, uz kuru attiecas nolīgums par subsīdijām C, neatbilda pieļaujamības nosacījumiem, kas noteikti minētā nolīguma II.14.1. pantā (skat. iepriekš 98.–101. punktu). Tādēļ prasītājai bija jāsniedz pierādījumi, ka šie atbilstības nosacījumi ir izpildīti, ko tā nedarīja. Līdz ar to, pamatojoties uz pieņēmumu par izmaksu nepieļaujamību, kas bija pamatots ar konkrētām norādēm un kurš netika atspēkots ar pierādījumiem, Komisija pamatoti apstiprināja visu to izdevumu izslēgšanu, kas attiecās uz ekspertu X un Y darbu šīs darbības ietvaros (šajā ziņā skat. spriedumu, 2013. gada 12. decembris, *Berliner Institut für Vergleichende Sozialforschung*/Komisija, T-171/08, nav publicēts, EU:T:2013:639, 155. punkts un tajā minētā judikatūra).

107 Prasītāja arī apgalvo, ka, ja būtu jāievēro revidentu pamatojums un būtu jānoraida visas dienas, kas deklarētas par ekspertiem X un Y, tas nozīmētu, ka prasītājas veiktais darbs būtu veikts iekšēji un spontāni, neiesaistot nevienu ekspertu. Šāds secinājums, ņemot vērā minētā darba apjomu un kvalitāti, būtu paradoksāls.

108 Šie argumenti, ņemot vērā principu, kas izklāstīts iepriekš 93. punktā, saskaņā ar kuru nepietiek ar to, ka subsīdijas saņēmējs pierāda, ka projekts ir realizēts, lai pamatotu šīs subsīdijas piešķiršanu, ir jānoraida. Saņēmējam turklāt ir jāsniedz pierādījumi, ka tas ir iekļāvis tādas izmaksas, kas atbilst attiecīgā atbalsta piešķiršanai paredzētajiem nosacījumiem, jo tikai pienācīgi pamatoti izdevumi var tikt uzskatīti par pieļaujamiem. No tā izriet, ka šajā gadījumā ar to, ka darbība, uz kuru attiecas nolīgums par subsīdijām C, ir īstenota ar labiem rezultātiem, nav pietiekami, lai atzītu deklarētās ekspertu X un Y izmaksas par pieļaujamām izmaksām. Turklāt ir jāievēro arī pieļaujamības nosacījumi, kas noteikti minētā nolīguma II.14.1. pantā.

109 Savā replikā prasītāja izvirza papildu argumentus, kas arī, pamatojoties *inter alia* uz principiem, kuri attiecas uz pierādīšanas pienākuma sadali šajā lietā, ir jānoraida.

110 Attiecībā uz 2009. gada 13. februāri prasītāja apgalvo, ka eksperta X dalība mācībās Turcijā nenozīmē, ka viņam šajā dienā nebija iespējams strādāt ar darbību, uz kuru attiecas nolīgums par subsīdijām C. Šī dalība, pēc prasītājas domām, arī nenozīmēja, ka tā nebija spējīga vest pareizu grāmatvedības uzskaiti.

111 Prasītāja piebilst, ka eksperts X bija parakstījis darba uzskaites lapu, kas bija pieprasīta galīgajos finanšu dokumentos, un ka rēķini un maksājumu apliecinājumi bija iesniegti Komisijai. Līdz ar to viņa prāto, kādi vēl pierādījumi Komisijai ir nepieciešami, ievērojot, ka minētais darbs ir pabeigts.

112 Turklāt prasītāja savu atteikumu iesniegt revidentu pieprasītos dokumentus pamato, apgalvojot, ka tiem nebija nekādu tiesību pārbaudīt visus tās kontus un ka tās atteikums sniegt dokumentus nevarēja attaisnot to, ka izmaksas tika noraidītas kā nepieļaujamas.

113 Vispirms attiecībā uz 2009. gada 13. februāri ir jāatgādina neapstrīdēts fakts, ka eksperts X šajā dienā Turcijā piedalījās mācībās, kuras nekādi nebija saistītas ar darbību, uz kuru attiecas nolīgums par subsīdijām C, un ka izmaksas, kas šajā dienā saistītas ar minētā eksperta pakalpojumiem, tomēr bija deklarētas pie šīs darbības, jo prasītāja bija norādījusi, ka šis eksperts šajā dienā ir nostrādājis pilnu darba dienu attiecībā uz minēto darbību. Ņemot vērā šo konkrēto revidentu norādi, ka attiecīgo izmaksu attiecināšana minētajā dienā par attiecīgo ekspertu neatbilst realitātei, prasītājai bija jāpierāda, ka šis eksperts ir nostrādājis pilnu darba dienu saistībā ar attiecīgo darbību šajā dienā, neraugoties uz to, ka šajā dienā viņš piedalījās mācībās Turcijā.

114 Prasītāja nav izpildījusi savu pierādīšanas pienākumu. Ir jākonstatē, līdzīgi revidentiem, ka prasītājas norādītie rēķini un darba laika uzskaites lapas, kas Vispārējā tiesā iesniegti saistībā ar procesa organizatorisko pasākumu, neļāva noteikt faktisko situāciju un līdz ar to deklarēto izmaksu pieļaujamību attiecībā uz ekspertu X. Iesniegtajos rēķinos vienīgi ir norādīta summa, ko minētais eksperts deklarējis prasītājai par konkrētu laika posmu, neprecizējot nedz attiecīgo darbību, nedz šī eksperta veikto darbu. Iesniegtajās darba laika uzskaites lapās ir vienīgi norādīts darba laiks, ko tas pats eksperts ir veltījis attiecīgajai darbībai konkrētā dienā, nesniedzot sīkākas detaļas par eksperta darbību un katrai darbībai veltīto laiku. Turklāt prasītāja neapstrīdēja revidentu konstatējumus par to, ka pirmkārt, vairākas darbības, kurās prasītāja piedalījās, pārklājās, un, otrkārt, tās grāmatvedības uzskaites sistēma neļāva noteikt, kādas personāla izmaksas atbilst katrai darbībai (skat. iepriekš 101. punktu). Šādos apstākļos ir jāsecina, ka prasītāja nav apstiprinājusi reālo situāciju un līdz ar to deklarēto izmaksu pieļaujamību attiecībā uz attiecīgo ekspertu saistībā ar darbību, uz kuru attiecas nolīgums par subsīdijām C, nedz par 2009. gada 13. februāri, nedz par pārējām 39 dienām.

115 Turpinājumā attiecībā uz prasītājas apgalvojumiem par tās atteikumu iesniegt konkrētus dokumentus revidentiem (skat. iepriekš 112. punktu) ir jānorāda, ka viņi nepieprasīja prasītājas kontu revīziju, kā to pēdējā apgalvo. Revidenti vēlējās pārbaudīt finanšu ziņojumus par citām darbībām, kurās prasītāja piedalījās līdztekus attiecīgajām trim darbībām, lai varētu konstatēt tās sniegto informāciju par eksperta X nodarbinātību. Kā to norāda Komisija, revidentu mērķis bija sniegt prasītājai iespēju pierādīt tās apgalvojumu patiesumu attiecībā uz darbību, uz kuru attiecās nolīgums par subsīdijām C, kas bija revīzijas priekšmets, nevis pārbaudīt vispārējo grāmatvedības uzskaiti. No tā izriet, ka prasītājas argumenti nav būtiski, jo tie balstās uz kļūdainu revidentu prasības interpretāciju. Katrā ziņā ar šiem argumentiem nevar tikt apšaubīts secinājums par to, ka prasītāja nav izpildījusi pierādīšanas pienākumu.

116 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, šis pamats ir jānoraida.

### *c) Par ceturto pamatu, kas balstīts uz kļūdām galīgajos revīzijas ziņojumos*

117 Prasītāja apgalvo, ka galīgajos revīzijas ziņojumos bija vairākas acīmredzamas procesuālas un būtiskas kļūdas. Šajā kontekstā viņa izvirza piecus iebildumus, kuri ir secīgi jāizvērtē.

118 Komisija apstrīd šos iebildumus.

#### *1) Par revidentu kvalifikācijas līmeni*

119 Prasītāja apgalvo, ka revidentiem nebija nepieciešamās kvalifikācijas, lai apstrīdētu darba kvalitāti un tās veikto darbību nepieciešamību, un ka būtībā, lai izvērtētu, vai deklarētās stundas bija nepieciešamas, viņiem būtu bijis jāņem vērā stundu skaits, ko tā bija norādījusi piedāvājumā, lai saņemtu attiecīgās subsīdijas.

120 Turklāt prasītāja apgalvo, ka vairākās vietās galīgajā revīzijas ziņojumā par darbību, uz kuru attiecas nolīgums par subsīdijām A, revidenti bija norādījuši, ka nevar izdarīt secinājumus par ar šo darbību saistīto izmaksu atbilstību. Tā uzskata, ka tas, ka revidenti atzina savu nespēju izdarīt secinājumus, pats par sevi ir pierādījums, ka tie nav izpildījuši savu pierādīšanas pienākumu.

121 Prasītājas argumenti par revidentu kvalifikācijas līmeni ir jānoraida.

122 Attiecībā uz revidentu kvalifikāciju neviens lietas materiālu elements neļauj apšaubīt, ka viņiem nebūtu bijis nepieciešamās kvalifikācijas, lai pārbaudītu prasītājas deklarēto izmaksu pieļaujamību, ņemot vērā nolīgumu par subsīdijām noteikumus. Turklāt prasītāja kļūdaini apgalvo, ka revidentiem bija jāpaļaujas uz stundu skaitu, ko tā bija norādījusi piedāvājumos, lai saņemtu attiecīgās subsīdijas. Pietiek norādīt, ka no kopīgas minēto nolīgumu II.15.4. un II.17.1. panta izlasīšanas izriet, ka subsīdijas summa kļūst

galīga tikai pēc tam, kad Komisija ir pieņēmusi prasītājas iesniegtos dokumentus saskaņā ar iepriekš minēto II.15.4. pantu, neskarot informāciju, kas iegūta vēlāk revīzijā, kura veikta, pamatojoties uz šo nolīgumu II.20. pantu. Tādējādi šķiet, ka prasītājas iesniegtajos pieteikumos minētās stundas, lai saņemtu trīs subsīdijas, uz kurām attiecas attiecīgie nolīgumi, ir tikai aplēses, kas nekādi neradīja šķēršļus tam, lai revidenti pārbaudītu deklarēto izmaksu pieļaujamību.

123 Attiecībā uz prasītājas argumentiem, kas izklāstīti iepriekš 120. punktā, ir jānorāda, ka vairākās vietās galīgajos revīzijas ziņojumos revidenti secināja, ka viņi nevar lemt par prasītājas deklarēto izmaksu pieļaujamību, un tam par pamatu bija tas, ka prasītāja tiem nevarēja sniegt pieprasīto informāciju un šādi pierādīt deklarēto izmaksu pieļaujamību. No tā izriet, ka iepriekš minētajai revidentu nespējai pamatā nebija to iespējamā nekompetence un tā nav pierādījusi pierādīšanas pienākuma neievērošanu. Izvērtējot trešo pamatu, tika nospriests, ka būtībā prasītājai šīs lietas apstākļos bija jāpierāda deklarēto izmaksu pieļaujamība.

124 Līdz ar to prasītājas pirmais iebildums ir jānoraida.

*2) Par darba laika uzskaites lapām*

125 Prasītāja apgalvo, ka Komisija, uzskatot, ka tās nodarbinātajiem ekspertiem bija jāaizpilda darba laika uzskaites lapas, ir pieļāvusi kļūdu. Viņa uzskata, ka nolīgumos par subsīdijām nav noteikts šāds nosacījums un nav precizēts, kāda veida informācija šajās uzskaites lapās būtu jāiekļauj.

126 Arī šis iebildums ir jānoraida. Protams, nolīgumos par subsīdijām nav noteikts pienākums prasītājai pierādīt deklarēto izmaksu pieļaujamību, izmantojot attiecīgajās darbībās iesaistītā personāla darba laika uzskaites lapas. Tomēr minēto nolīgumu II.14.1. pantā ir noteikts, ka deklarētajām izmaksām ir jābūt identificējamām un pārbaudāmām, atstājot prasītājas ziņā pierādīšanas līdzekļu izvēli. Kā Komisija to pamatoti norāda, darba laika uzskaites lapas bija pamats, lai pierādītu izmaksu pieļaujamību.

127 Turklāt no galīgajiem revīzijas ziņojumiem neizriet, ka revidenti būtu pamatojuši savus secinājumus ar to, ka prasītāja nav iesniegusi darba laika uzskaites lapas. Katrā ziņā revidenti savus secinājumus balstīja uz vairākām norādēm. Starp šiem pierādījumiem viņi norādīja, ka iesniegtajās darba laika uzskaites lapās nebija detalizēti norādītas veiktās darbības un laiks, ko personāls vai eksperti bija veltījuši katrai darbībai. Revidenti atzīmēja arī citus trūkumus, piemēram, to, ka prasītājas grāmatvedības uzskaites sistēma neļāva sasaistīt personāla izmaksas un prasītājas veiktās darbības, tā radot dubultu rēķinu izrakstīšanas risku. Tādējādi revidenti norādīja vairākus dubultu rēķinu izrakstīšanas gadījumus (skat., piemēram, izmaksas attiecībā uz pozīcijām F 13, F 21, F 27, F 30 un F 34 saistībā ar darbību, uz kuru attiecas nolīgums par subsīdijām A).

128 No iepriekš minētā izriet, ka revidenti ierosināja konkrētas izmaksas noraidīt kā nepieļaujamas nevis tāpēc, ka prasītāja nebija iesniegusi darba laika uzskaites lapas vai pietiekami precīzas uzskaites lapas, bet gan tāpēc, ka tā nebija pierādījusi deklarēto izmaksu par attiecīgajām darbībām pieļaujamību.

129 Tādējādi šis iebildums ir jānoraida.

*3) Par rēķinu un maksājumu kavējumiem saistībā ar darbībām, uz kurām attiecas nolīgumi par subsīdijām B un C*

130 Prasītāja iebilst pret to, ka revidenti konkrētas personāla izmaksas saistībā ar darbībām, uz kurām attiecas nolīgumi par subsīdijām B un C, noraidīja ar pamatojumu, ka attiecīgie rēķini tika samaksāti pēc tam, kad Komisijai bija iesniegts galīgais ziņojums. Tā uzskata, ka nolīgumos par subsīdijām ir tikai noteikts, ka izmaksām ir jābūt veiktām attiecīgās darbības norises laikā, un tajos nav regulēts brīdis, kad ir jāveic maksājumi. Šajā gadījumā, lai gan maksājumi ir veikti pēc darbību, uz kurām attiecas nolīgumi

par subsīdijām B un C, noslēguma, izmaksas, kā to pierādot datumi uz iesniegtajiem rēķiniem, esot radušās šīs darbības norises laikā. Prasītāja uzskata, ka, ja Komisija vēlējās ierobežot pieļaujamās izmaksas ar tādām, kas īstenotas un apmaksātas pirms kāda noteikta datuma, tai tas bija jānorāda nolīgumos par subsīdijām.

131 Šis iebildums arī ir jānoraida, jo tas nav pamatots ar precīzu aprakstu par iemesliem, kāpēc revidenti noraidīja konkrētas izmaksas, kas deklarētas saistībā ar darbībām, uz kurām attiecas nolīgumi par subsīdijām B un C.

132 Attiecībā uz darbību, uz kuru attiecas nolīgums par subsīdijām B, kā tas izriet no galīgā revīzijas ziņojuma par šīm darbībām (5.2.1 5. punkts), izmaksas par kopējo summu EUR 82 000 par četru ekspertu darbu revidenti noraidīja, pamatojoties uz turpmāk norādīto. Vispārīgi revidenti konstatēja, ka šīs izmaksas bija iegrāmatotas prasītājas grāmatvedības uzskaites sistēmā un faktiski samaksātas pēc galīgā ziņojuma iesniegšanas Komisijai, proti, 2010. gada 4. augustā. Revidenti arī norādīja, ka tie nav saņēmuši ar attiecīgajiem ekspertiem noslēgtos līgumus un ka darba laika uzskaites lapas, kā tas izriet no sarakstes starp prasītāju un Komisiju, tika aizpildītas pēc minētās darbības noslēguma – pēc tam, kad Komisija bija tās pieprasījusi, un tas radīja šaubas par reģistrēto stundu ticamību. Pamatojoties uz šiem apsvērumiem, revidenti secināja, ka nav pietiekamu pierādījumu elementu, lai pierādītu, ka minētās izmaksas bija radušās attiecīgās darbības norises laikā.

133 Pēc tam revidenti izstrādāja vispārīgas piezīmes par galīgo revīzijas ziņojumu saistībā ar darbību, uz kuru attiecas nolīgums par subsīdijām B, ciktāl tas attiecas uz katra no četriem ekspertiem situāciju, par kuriem izmaksas tikušas deklarētas minētās darbības ietvaros. Piemēram, attiecībā uz ekspertu Y, vienu no prasītājas diviem līdzīpašniekiem, viņi piedāvāja noraidīt izmaksas kopumā par EUR 18 000, jo rēķins bija datēts un prasītājas iereģistrēts grāmatvedības uzskaites sistēmā 2011. gadā un samaksāts 2011. gada 10. janvārī, proti, būtībā pēc tam, kad prasītāja 2010. gada 4. augustā bija iesniegusi galīgo ziņojumu. Viņi arī norādīja, ka nebija neviena pierādījuma, ka šī eksperta pakalpojumi ir sniegti darbības norises laikā un ka minētie pakalpojumi pirmoreiz ir iereģistrēti pārstrādātajā galīgajā ziņojumā, kuru prasītāja iesniedza Komisijai 2010. gada 27. oktobrī.

134 Līdzīgi apsvērumi tika izteikti arī attiecībā uz pārējiem trim ekspertiem, par kuriem izmaksas tika deklarētas saistībā ar darbību, uz kuru attiecas nolīgums par subsīdijām B.

135 Prasītāja neapstrīdēja šos elementus, kas izrietēja no galīgā revīzijas ziņojuma par darbību, uz kuru attiecas nolīgums par subsīdijām B, aprobežojoties ar vispārīgiem argumentiem, kas minēti iepriekš 130. punktā.

136 No iepriekš minētā izriet, ka dažu ekspertu izdevumu, kas deklarēti saistībā ar darbību, uz kuru attiecas nolīgums par subsīdijām B, noraidīšana nebija pamatota vienīgi ar to, ka atbilstošie rēķini bija samaksāti pēc galīgā ziņojuma iesniegšanas, kā to neskaidri norāda prasītāja, bet tie bija pamatoti ar neapstrīdamu faktoru kopumu, kas konkrēti lika apšaubīt deklarēto izmaksu pieļaujamību un, it īpaši, izmaksu, kas deklarētas darbības laikā, rašanos, kā tas ir norādīts nolīgumu par subsīdijām II.14.1. panta ceturtajā ievilkumā.

137 Kā Komisija to pareizi norāda, ir pamatoti apšaubīt izdevumus, kas rēķinos tika iekļauti un prasītājas grāmatvedības uzskaites sistēmā tika iegrāmatoti pēc galīgā ziņojuma iesniegšanas. Turklāt, kā to Komisija norāda, ir grūti saprast, kā rēķini, kuri vēl nebija iekļauti prasītājas grāmatvedības uzskaites sistēmā, varēja būt iekļauti Komisijai iesniegtajā galīgajā ziņojumā, kurā saskaņā ar nolīgumu par subsīdijām II.15.4. pantu ir jāietver pilnīgs pārskats par darbības ienākumiem un izdevumiem.

138 Saistībā ar darbību, uz kuru attiecas nolīgums par subsīdijām C, no galīgā revīzijas ziņojuma 5.2.1 4. punkta par šo darbību izriet, ka eksperts Z bija izrakstījis rēķinu par izmaksām par kopējo summu EUR 14 800. Attiecīgais rēķins bija datēts ar 2010. gada 9. jūniju, bet izmaksas prasītājas grāmatvedības uzskaites sistēmā tika iereģistrētas 2010. gada 30. septembrī un samaksātas 2010. gada

19. oktobrī, proti, krietnu laiku pēc tam, kad Komisijai bija iesniegts galīgais ziņojums (2010. gada 21. jūlijs), un pēc tam, kad Komisija prasītājai 2010. gada 24. augustā bija paziņojusi, ka tā grasās noraidīt visas tās deklarētās personāla izmaksas. Revidenti arī norādīja, ka viņi nav saņēmuši līgumu, kas noslēgts starp prasītāju un ekspertu, un ka darba laika uzskaites lapas, kā tas izriet no sarakstes starp prasītāju un Komisiju, tika aizpildītas pēc minētās darbības noslēguma – pēc tam, kad Komisija bija tās pieprasījusi. Turklāt revidenti norādīja, ka rēķinu neapstiprināja pietiekami daudz pierādījumu par eksperta 37 darba dienām un ka iesniegtie pierādījumi pamatoja vienīgi 11 uzrādītās dienas. Revidenti secināja, ka prasītājai, lai pamatotu kopējo iesniegto ekspertu dienu skaitu un kavēšanos attiecībā uz rēķina iegrāmatošanu savā grāmatvedības sistēmā, ir jāsniedz papildu paskaidrojumi un pierādījumi, un provizoriski ierosināja noraidīt kā nepieļaujamas izmaksas par 26 darba dienām, ko uzrādījuši eksperti, proti, EUR 10 400 (26 dienas x EUR 400).

139 Ir jānorāda, ka prasītāja nav iesniegusi nekādus pierādījumus nedz pirmstiesas procedūras laikā, nedz Vispārējā tiesā, lai apšaubītu revidentu atzinumus, kas izklāstīti galīgā revīzijas ziņojuma 5.2.1 4. punktā par darbību, uz kuru attiecas nolīgums par subsīdijām C.

140 Līdzīgi tam, kas tika konstatēts saistībā ar darbību, uz kuru attiecas nolīgums par subsīdijām B, ir jānorāda, ka dažu ekspertu attiecīgo izmaksu noraidīšana attiecībā uz darbību, uz kuru attiecas nolīgums par subsīdijām C, nebija saistīta vienīgi ar to, ka rēķins bija samaksāts pēc tam, kad Komisijai bija iesniegts galīgais ziņojums, bet minētais noraidījums bija pamatots ar vairākiem faktoriem, kas konkrēti lika apšaubīt deklarēto izmaksu pieļaujamību.

141 Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, šis iebildums ir jānoraida kā neefektīvs.

*4) Par ārpus Savienības reģistrētu pakalpojumu izmantošanu saistībā ar darbību, uz kuru attiecas nolīgums par subsīdijām B*

142 Prasītāja iebilst pret to, ka revidenti izmaksas attiecībā uz videoklipa producēšanu saistībā ar darbību, uz kuru attiecas nolīgums par subsīdijām B, ir noraidījuši ar pamatojumu, ka šīs izmaksas ir radušās ārpus Savienības. Tā norāda, ka piemērojamais līgumiskais ietvars neizslēdz iespēju saņēmējiem izmantot pakalpojumus no piegādātājiem, kas reģistrēti ārpus Savienības. Turklāt tā apgalvo, ka šajā lietā katrā ziņā liela daļa no videoklipa producēšanas izmaksām ir radušās Savienībā. Visbeidzot, tā apstrīd revidentu atzinumu par to, ka tā nav pierādījusi, ka video piegādātāja izvēle bija visizdevīgākā.

143 No galīgā revīzijas ziņojuma 5.2.2 1. punkta par darbību, uz kuru attiecas nolīgums par subsīdijām B, izriet, ka revidenti kā nepieļaujamas noraidīja izmaksas EUR 52 497,16 apmērā par videoklipa producēšanu, ar pamatojumu, ka šīs izmaksas ir radušās ārpus Savienības. Revidenti turklāt konstatēja, ka prasītāja nevarēja pierādīt, ka būtu organizēta konkursa procedūra, lai izvēlētos videoklipa producentu, un ka veiktā izvēle bija visizdevīgākā. No tā izriet, ka videoklipa producēšanas izmaksu noraidīšanai ir dubults pamatojums, kas ir jāizvērtē.

144 Attiecībā uz pirmo pamatu par vietu, kur radušās video producēšanas izmaksas, ir acīmredzami, ka video piegādātājs bija reģistrēts ASV. Nav apstrīdams, ka nolīgumā par subsīdijām B saņēmējam nav aizliegts saņemt pakalpojumus no piegādātājiem, kas atrodas ārpus Savienības. Tomēr Subsīdiju pieteikumu iesniedzēju rokasgrāmatas III.2. punktā "Noteikumi par pieļaujamajiem izdevumiem" ir noteikts, ka ir jābūt tā, ka izmaksas, lai tās varētu uzskatīt par pieļaujamām, saņēmējam (vai tā partneriem) ir radušās kādā no Savienības dalībvalstīm, izņemot Dāniju.

145 Attiecībā uz Subsīdiju pieteikumu iesniedzēju rokasgrāmatas juridisko vērtību katra nolīgumu par subsīdijām ievaddaļā ir noteikts, ka minēto nolīgumu noteikumiem ir prevalējošs spēks pār minētās rokasgrāmatas saturu, bet rokasgrāmata var tikt izmantota "papildu nolūkos". Šajā gadījumā, ciktāl

šajos nolīgumos nav precizēta vieta, kur izmaksas var rasties, bet rokasgrāmatā tas ir norādīts, tādējādi papildinot šos nolīgumus, ir jāsecina, ka šī rokasgrāmata šajā gadījumā reglamentē šo specifisko jautājumu, kas ir saistīts ar izmaksām.

146 Prasītāja Vispārējā tiesā apgalvo, ka, lai arī video piegādātājs ir ASV reģistrēta sabiedrība, video izmaksas faktiski ir iztērētas Savienībā. Scenārijs tika uzrakstīts, video tika producēts un dublēšana notika Savienībā. Tomēr nav sniegts neviens pierādījums šo apgalvojumu atbalstam.

147 Līdz ar to ir jāsecina, ka revidentu secinājumu pirmais pamats ar prasītājas argumentiem nav atspēkots.

148 Attiecībā uz otro pierādījumu par to, ka nav pierādījumu par prasītājas īstenotu konkursa procedūru, un to, ka izvēlētā video piegādātāja izvēle bija visizdevīgākā, ir jānorāda, ka nolīgumu par subsīdijām II.9.1. pantā ir noteikts:

"Ja saņēmējiem ir pienākums slēgt līgumus, lai īstenotu savas darbības, un tās ietver darbības izmaksas, kas attiecas uz aplēstā budžeta tiešajām pieļaujamajām izmaksām, viņiem ir potenciālajiem kandidātiem jāizsludina konkursa procedūra un jāpiešķir līgums visizdevīgākajam piedāvājumam [..] saskaņā ar pārredzamības, vienlīdzīgas attieksmes pret potenciālajiem līgumslēdzējiem principu un nodrošinot, lai nebūtu interešu konflikta."

149 Turklāt ir jāatgādina, ka nolīgumu par subsīdijām II.14.1. pantā ir noteikts, ka, lai izmaksas tiktu atzītas par pieļaujamām, tām ir "jābūt saprātīgām un pamatotām, ievērojot pareizas finanšu vadības principus, it īpaši attiecībā uz cenas un kvalitātes attiecību un izmaksu un efektivitātes attiecību".

150 No lietas materiāliem izriet, ka izmaksas, kas saistītas ar videoklipa sagatavošanu, plānotajā darbības budžetā, uz kuru attiecas nolīgums par subsīdijām B, bija iekļautas sadaļā "Publicēšana un izplatīšana" kā tiešās izmaksas. No tā izriet, ka ne vien saskaņā ar nolīgumu par subsīdijām II.19.1. pantu, bet arī saskaņā ar minēto nolīgumu II.14.1. pantu revidenti pamatoti varēja prasīt prasītājai sniegt pierādījumu par konkursa procedūras īstenošanu un to, ka izvēlētais videoklipu piegādātājs bija labākais atbilstoši kvalitātes un cenas un izmaksu un efektivitātes attiecībai. Prasītājai bija jāiesniedz šis pierādījums.

151 Tomēr no lietas materiāliem neizriet, ka prasītāja būtu iesniegusi šādu pierādījumu.

152 Komisijai iesniegtie piedāvājumi, kas pievienoti prasības pieteikuma 31. pielikumā, ir datēti ar 2010. gada 18. novembri, datumu, kas ir vēlāks par datumu, kad noslēdzās darbība, uz kuru attiecas nolīgums par subsīdijām B, proti, 2010. gada 9. jūniju. Tas esot pretrunā nolīgumu par subsīdijām II.9.1. panta noteikumiem, no kuriem, atsaucoties uz "iespējamajiem" līgumslēdzējiem, izriet, ka piedāvājumi ir jāiesniedz darbības laikā, nevis pēc tam.

153 Attiecībā uz piedāvājumiem, kas datēti ar 2008. gadu un pievienoti prasības pieteikuma 30. pielikumā, kā to norādīja pati prasītāja, tie attiecas uz cita veida pakalpojumu, proti, klasiska videoklipa bez specefektiem filmēšanu, ko prasītāja vēlāk atcēla, jo šī pēdējā nolēma, ka darbības, uz kuru attiecas nolīgums par subsīdijām B, mērķi labāk tiks sasniegti, ja videoklipā būs iekļauti specefekti.

154 Tādēļ ir jāsecina, ka ar prasītājas argumentiem nevar tikt atspēkots arī revidentu secinājumu otrais pamats.

155 Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, šis iebildums ir jānoraida.

*5) Par prasītājas sniegto pakalpojumu kvalitāti*

156 Prasītāja iebilst revidentiem un Komisijai, ka tie nav ņēmuši vērā tās pakalpojumu kvalitāti un to, ka mērķi, kuru īstenošanai subsīdijas tika piešķirtas, ir sasniegti.

157 Šis iebildums ir jānoraida, ņemot vērā Savienības finanšu atbalstu reglamentējošo pamatprincipu, ka Savienība subsīdijas var sniegt tikai attiecībā uz faktiski veiktām izmaksām. Kā tas jau tika norādīts, no šī principa izriet, ka, lai attaisnotu konkrētas subsīdijas piešķiršanu, nepietiek ar to, ka atbalsta saņēmējs pierāda, ka projekts ir īstenots. Viņam papildus ir jāiesniedz pierādījumi par to, ka viņam ir radušies paziņotie izdevumi, atbilstoši attiecīgā atbalsta piešķiršanas nosacījumiem, jo tikai pienācīgi pamatoti izdevumi var tikt uzskatīti par pieļaujamiem. Tā pienākums ievērot noteiktos finanšu noteikumus ir viena no būtiskām saņēmēja saistībām, un tādējādi tas ir finanšu atbalsta piešķiršanas nosacījums (skat. iepriekš 93. punktu).

158 Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, ceturtais pamats ir jānoraida.

***d) Par pirmo pamatu, kas balstīts uz to, ka puses nebija vienojušās par revidentu ievērotajiem revīzijas standartiem***

159 Prasītāja apgalvo, ka revidentu ievērotie revīzijas standarti nebija noteikti nolīgumos par subsīdijām un līdz ar to puses par tiem nebija vienojušās. Turklāt nedz provizoriskajos, nedz galīgajos revīzijas ziņojumos nebija nevienas norādes uz minēto nolīgumu noteikumiem un revidenti esot rīkojušies saskaņā ar Komisijas vienpusēji izvirzītiem mērķiem, nevis pamatojoties uz šajos nolīgumos ietvertajiem darba uzdevumiem. Tā kā revidentu secinājumi un līdz ar to arī apstrīdētais lēmums esot pamatoti ar noteikumiem, par kuriem puses neesot vienojušās, šis lēmums esot jāatceļ.

160 Komisija uzskata, ka šis pamats ir jānoraida.

161 Vispirms ir jānorāda, ka saskaņā ar to, kas norādīts galīgo revīzijas ziņojumu kopsavilkumos, šī revīzija tika veikta saskaņā ar starptautiskajiem revīzijas standartiem un atbilstoši "apdrošināšanas misiju starptautiskajiem pamatprincipiem un jēdzieniem, kurus noteikusi Starptautiskā grāmatvežu federācija". Turklāt galīgo revīzijas ziņojumu 1.1. punktā bija norādīts, ka revīzijas mērķis bija it īpaši pārbaudīt, vai Komisijas finansiālais ieguldījums ir izmantots vienīgi attiecīgās darbības mērķiem, ja deklarētās izmaksas ir radušās laika posmā, uz kuru attiecas attiecīgais nolīgums par subsīdijām, ja šo izmaksu patiesumu pierāda atbilstoši dokumenti, pierādījumi par maksājumu un tas, ka pastāv kontroles sistēma, un vai koordinatora darbības vadībā ir ievēroti pareizas finanšu vadības, ekonomikas un efektivitātes principi. Šī revīzijas mērķa definīcija tikai atspoguļoja subsīdijas saņēmēja deklarēto izmaksu pieļaujamības nosacījumus, kas noteikti nolīgumu par subsīdijām II.14.1. pantā. Turklāt revidenti rīkojās saskaņā ar minēto nolīgumu II.20. pantu. No tā izriet, ka prasītājas iebildums par to, ka revīzijas mērķus Komisija bija noteikusi vienpusēji, ir jānoraida.

162 Turpinājumā jānorāda, ka no galīgo revīzijas ziņojumu pārbaudes izriet, ka prasītājas deklarētās strīdīgās izmaksas tika noraidītas, jo tās neatbilda pieļaujamības nosacījumiem, kas noteikti nolīgumu par subsīdijām II.14.1. pantā. Turklāt tas izriet arī no iepriekšējiem argumentiem saistībā ar pārējiem prasītājas izvirzītajiem pamatiem. Kā to Komisija pamatoti norāda, revīzijas standarti, par kuriem – atbilstoši prasītājas argumentiem – puses nebija vienojušās, ietver tikai profesionālos un ētikas standartus, kas revidentiem ir jāievēro, veicot savus pienākumus, un tam nav nekāda sakara ar prasītājas deklarēto izmaksu pieļaujamības nosacījumiem. Turklāt prasītāja nepierāda saikni starp revīzijas standartiem un revidentu secinājumiem par izmaksu pieļaujamību, citiem vārdiem, tā nepierāda, kā revīzijas standarts var padarīt izdevumus pieļaujamus vai nepieļaujamus.

163 No tā izriet, ka prasītājas iebildums par to, ka revidenti piemēroja revīzijas standartus, par kuriem puses nebija vienojušās, ir jānoraida kā neefektīvs.

164 Visbeidzot ir jānorāda, ka replikā prasītāja apgalvo, ka tā ievēroja Itālijas tiesībās noteiktos grāmatvedības standartus un ka tādējādi ar apstrīdēto lēmumu, kurš, iespējams, ir balstīts uz citiem revīzijas standartiem, par kuriem puses nebija vienojušās, tika pārkāpts Finanšu regulas 126. panta 2. punkta d) apakšpunkts.

165 Finanšu regulas 126. panta 2. punkta d) apakšpunktā ir paredzēts, ka pieļaujamās izmaksas ir atspoguļotas saņēmēja grāmatvedības dokumentos un noteiktas saskaņā ar tās valsts spēkā esošajiem grāmatvedības standartiem, kurā ir reģistrēts labuma guvējs, un saskaņā ar ierasto labuma guvēja izmaksu uzskaites praksi.

166 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumos, ir jānorāda, ka tas, ka prasītājas deklarētās izmaksas var būt atbilstīgas Itālijas grāmatvedības standartiem, nekādi nenozīmē, ka šīs izmaksas atbilst pieļaujamības nosacījumiem, kas noteikti nolīgumu par subsīdijām II.14. pantā. Līdz ar to prasītājas atsauce uz Finanšu regulas 126. panta 2. punkta d) apakšpunktu nav būtiska.

167 Pamatojoties uz iepriekš minēto, šis pamats ir jānoraida.

***e) Par otro pamatu, kas balstīts, pirmkārt, uz nepamatotu kavēšanos attiecībā uz galīgo revīzijas ziņojumu nosūtīšanu prasītājai un, otrkārt, uz Komisijas veiktu attiecīgo darbību sliktu pārvaldību***

168 Ir jāatgādina, ka prasītāja kā daļu no šī pamata izvirza divus iebildumus.

169 Pirmajā iebildumā prasītāja norāda uz nepamatotu 18 mēnešu laikposmu, kas pagāja no 2012. gada 25. janvāra, dienas, kad tai tika paziņoti pārstrādātie revīzijas ziņojumu projekti, līdz 2013. gada 10. jūnijam, dienai, kad tai tika paziņoti galīgie revīzijas ziņojumi. Šis termiņš tai radīja iespaidu, ka Komisija ir netieši pieņēmusi tās argumentus pret revidentu secinājumiem, un tai nodarīja kaitējumu, liedzot tai laicīgi un efektīvi apstrīdēt Komisijas secinājumus.

170 Otrajā iebildumā prasītāja pārmet, ka Komisija ir vispār slikti ir pārvaldījusi attiecīgās darbības.

171 Komisija apstrīd prasītājas argumentus.

172 Attiecībā uz pirmo iebildumu vispirms ir jānorāda, ka nav neviena normatīva noteikuma vai līguma noteikuma, kurā būtu noteikts nolīgumu par subsīdijām II.20. pantā paredzētās revīzijas ilgums. Šā pēdējā noteikuma 3. punktā ir tikai noteikts, ka revīziju var veikt piecu gadu laikā no dienas, kad ir samaksāta atlikusī maksājuma summa. Tomēr nosakot pušu saistības, kas izriet no nolīgumu par subsīdijām izpildes, ir jāņem vērā līgumslēdzēju pušu pienākums to godprātīgi pildīt. Šajā gadījumā saskaņā ar šo principu Komisijai bija pienākums saprātīgā termiņā paziņot prasītājai revidentu secinājumus, lai tā varētu tos apstrīdēt lietderīgi, un, vispārīgāk, neatstāt to nenoteiktības stāvoklī, kas to varētu nelabvēlīgi ietekmēt.

173 Kā tas izriet no lietas materiāliem, pārstrādātie revīzijas ziņojumu projekti par attiecīgajām darbībām tika nodoti prasītājai 2012. gada 24. janvārī. Prasītāja iesniedza apsvērumus par šiem pārstrādātajiem projektiem 2012. gada 15. februārī. Galīgos revīzijas ziņojumus revidenti iesniedza Komisijai 2012. gada 26. aprīlī, un Komisija nosūtīja ziņojumus prasītājai 2013. gada 10. jūnijā.

174 Tādēļ ir jāatzīst, ka revīzijas procedūra saskaņā ar līgumu godprātīgas izpildes principu tika veikta līdz 2012. gada 26. aprīlim, datumam, kad revidenti iesniedza Komisijai galīgos revīzijas ziņojumus. Jānorāda, ka vairāk nekā 13 mēnešu aizkavēšanās notika no 2012. gada 26. aprīļa līdz 2013. gada 10. jūnijam, dienai, kad šie galīgie revīzijas ziņojumi tika nosūtīti prasītājai. Tādēļ ir jāpārbauda, vai saskaņā ar līgumu godprātīgas izpildes principu šajā gadījumā šāda nobīde laikā bija pamatots laika periods.

175 Ņemot vērā lietas materiālu saturu, vairāk nekā 13 mēnešus ilgs laikposms nav pamatots un nav saprātīgs. Faktiski pēc tam, kad revidenti Komisijai 2012. gada 26. aprīlī nodeva galīgos revīzijas ziņojumus, starp to un prasītāju nebija nekādas saziņas. Turklāt, kā tas izriet no 2013. gada 10. jūnija vēstules, Komisija pieņēma galīgos revīzijas ziņojumus kopumā, neveicot nekādas izmaiņas. Turklāt nedz revīzijas priekšmets, nedz galīgo revīzijas ziņojumu saturs ne mazākā mērā nebija sarežģīts.

176 Vienīgais fakts, uz kuru Komisija atsaucās, lai pamatotu 13 mēnešus ilgo laikposmu, bija Eiropas Krāpšanas apkarošanas biroja (*OLAF*) izmeklēšanas uzsākšana 2012. gada 10. septembrī. Komisija uzskata, ka šīs izmeklēšanas uzsākšanas dēļ tai bija vajadzīgi vairāki mēneši, lai pārbaudītu un apstiprinātu revidentu secinājumus.

177 Jānorāda, ka Komisija nepietiekami paskaidro, kā *OLAF* uzsāktā izmeklēšana noveda pie vairāk nekā 13 mēnešus ilgas kavēšanās. Turklāt šī uzsākšana notika piecus mēnešus pēc tam, kad galīgie revīzijas ziņojumi bija nosūtīti Komisijai, kas norāda, ka no galīgo revīzijas ziņojumu iesniegšanas Komisijai līdz *OLAF* izmeklēšanas uzsākšanai katrā ziņā pagāja pieci mēneši. No lietas materiāliem neizriet, ka Komisija būtu bijusi jebkādā veidā aktīva šajā piecu mēnešu laikposmā.

178 No iepriekš minētā izriet, ka par 13 mēnešiem ilgākais laika posms, kas pagāja no galīgo revīzijas ziņojumu iesniegšanas Komisijai līdz minēto ziņojumu nosūtīšanai prasītājai, šajā lietā ir nepamatota kavēšanās un tādējādi Komisija ir pārkāpusi tās līgumsaistības, kas interpretētas, ņemot vērā līgumu godprātīgas izpildes principu.

179 Tomēr no lietas materiāliem neizriet, ka nepamatotā kavēšanās, paziņojot prasītājai galīgos revīzijas ziņojumus, būtu ietekmējusi tās spēju efektīvi apstrīdēt revidentu secinājumus, kā tā apgalvo.

180 Vispirms, kā Komisija to pamatoti norāda, ir jānorāda, ka prasītājai divreiz, proti, 2011. gada 22. decembrī un 2012. gada 15. februārī, bija iespēja iesniegt revidentiem apsvērumus un pierādījumus, kamēr revīzijas ziņojumi bija vēl izstrādes stadijā. Ir arī jānorāda, ka Komisija piekrita revidentu secinājumiem kopumā. Šādos apstākļos nav pierādīts, ka nepamatota kavēšanās, nosūtot prasītājai galīgos revīzijas ziņojumus, būtu ietekmējusi tās spēju efektīvi apstrīdēt revidentu secinājumus. Turklāt arī jānorāda, ka pēc galīgo revīzijas ziņojumu nosūtīšanas Komisija deva prasītājai citas iespējas iesniegt apsvērumus un papildu pierādījumus un ka šādā kontekstā prasītāja iesniedza apsvērumus ar 2013. gada 9. jūlija un 2013. gada 7. oktobra vēstulēm.

181 Attiecībā uz prasītājas Vispārējā tiesā izvirzīto argumentu, ka, ņemot vērā revīzijas ilgumu, lielākā daļa personāla, kas vadīja attiecīgās darbības, bija devušies prom, tādējādi liedzot prasītājai saņemt informāciju, kas nepieciešama, lai efektīvi apstrīdētu revidentu secinājumus, ir jānorāda turpmāk minētais.

182 Pirmkārt, kā Komisija to pamatoti norāda, no lietas materiāliem izriet, ka divas galvenās personas, kas bija atbildīgas par attiecīgo darbību vadību, proti, eksperti X un Y, vēl aizvien bija aktīvas prasītājas vadībā laikā, kad tika celta šī prasība, un tādēļ tā varēja iesniegt visu informāciju, kas nepieciešama, lai apstrīdētu revidentu secinājumus.

183 Otrkārt, ir jānorāda, ka saskaņā ar nolīgumu par subsīdijām II.20. panta 2. un 3. punktu prasītājai bija jāsaglabā visu dokumentu oriģināli, it īpaši grāmatvedības un nodokļu dokumenti, piecus gadus pēc dienas, kad samaksāta atlikusī summa, proti, līdz 2015. gadam. No tā izriet, ka galīgo revīzijas ziņojumu nokavēta nosūtīšana nevarēja ietekmēt prasītājas spējas savas nostājas atbalstam atsaukties uz minētajiem dokumentiem, ciktāl tai uz līguma pamata bija pienākums saglabāt šos dokumentus līdz 2015. gadam, un ka šajā lietā atbilstošie fakti, proti, apstrīdētā revīzijas procedūra, notika 2013. gadā.

184 Pamatojoties uz iepriekš minētajiem apsvērumiem, prasītājas pirmais iebildums ir jānoraida.

185 Jāatgādina, ka otrajā iebildumā prasītāja pārmet Komisijai, ka tā vispār ir slikti pārvaldījusi attiecīgās darbības. Kā šīs sliktas pārvaldības pierādījumu tā izvirza to, ka Komisija tai šo darbību norises laikā nepaziņoja par turpmāku Subsīdiju pieteikumu iesniedzēju rokasgrāmatas pārskatīšanu, kurā turpmāk tika iekļauts daudz vairāk informācijas par pieļaujamajām izmaksām, un to, ka nolīgumos par subsīdijām esot ietvertas dažādas stilistiskas kļūdas.

186 Šis iebildums ir jānoraida kā nepamatots. Attiecībā uz apgalvoto Komisijas īstenoto komunikācijas neesamību attiecīgo darbību norises laikā no lietas materiāliem neizriet, ka minēto darbību izpildes laikā prasītājai bija vajadzīga papildu informācija un detaļas no Komisijas un ka tā būtu pieprasījusi tikšanos, ko Komisija tai būtu atteikusi. Komisija arī pamatoti norāda, ka 2009. gada novembrī tās kompetentie dienesti veica šo darbību pārbaudes vizīti prasītājas telpās.

187 Attiecībā uz divām citām prasītājas izvirzītajām norādēm (skat. iepriekš 185. punktu) tās nav tādas, kas pierādītu Komisijas īstenotu sliktu pārvaldību.

188 Pamatojoties uz iepriekš minētajiem apsvērumiem, ir jānoraida šis pamats. Tā kā prasītāja nevarēja pierādīt, ka tai, pamatojoties uz nolīgumiem par subsīdijām, būtu prasījuma tiesības pret Komisiju, otrais prasījums ir jānoraida.

### *3. Par pirmo prasījumu, kas attiecas uz apstrīdētā lēmuma atcelšanu*

189 Ir jāatgādina, ka otrā pamata pirmais iebildums un piektais pamats ir jāuzskata par izvirzītiem pirmā prasījuma atbalstam. Sākumā ir jāizvērtē piektais pamats.

#### *a) Par piekto pamatu – Komisijas kompetences pieņemt apstrīdēto lēmumu neesamību*

190 Prasītāja replikā apstrīd Komisijas kompetenci pieņemt apstrīdēto lēmumu. Tā apgalvo, ka līgumu jautājumos Komisija nevar pieņemt tādus vienpusējus aktus kā apstrīdētais lēmums šajā lietā un ka, lai piespiestu otru līgumslēdzējpusi izpildīt tās finansiālās līgumsaistības, tai, pamatojoties uz LESD 272. pantu, vajadzības gadījumā ir jāvēršas tiesā, kuras kompetencē ir līgums, par maksājuma piedziņu. Tā uzskata, ka atzīt Komisijas kompetenci pieņemt vienpusēju aktu, kam ir izpildes spēks, par līgumiska prasījuma līdzekļu atgūšanu būtu pretrunā Pamattiesību hartas 47. pantam, ciktāl tās "līgumslēdzējpusei" nav efektīvas aizsardzības pret šo vienpusējo aktu. Pirmkārt, prasības atcelt šo tiesību aktu efektivitāti ietekmētu Vispārējās tiesas judikatūra, atbilstoši kurai, ceļot prasību atcelt tiesību aktu, pamati, kas balstīti uz līguma noteikumu un līgumam piemērojamo valsts tiesību aktu pārkāpumu, ir nepieņemami. Otrkārt, saistībā ar prasību par līgumisko atbildību, ko Komisijas "līgumslēdzējpuse" cēlusi tiesā, kura ir kompetenta izskatīt līgumu, šī pēdējā to varot celt pret tās "līgumslēdzējpuses" vienpusēju aktu, kas ir izpildes akts, kuru pagaidām ir apstiprinājusi tiesa, kas izskata likumību.

191 Komisija uzskata, ka šis pamats ir nepamatots.

192 Ir jāatgādina, ka apstrīdētā lēmuma juridiskais pamats ir LESD 299. pants un Finanšu regulas 79. panta 2. punkts.

193 LESD 299. panta pirmajā daļā ir noteikts:

"Padomes, Komisijas vai Eiropas Centrālās bankas akti, kas uzliek finansiālas saistības personām, kuras nav valstis, ir izpildāmi."

194 Finanšu regulas 79. panta 2. punktā ir noteikts:

"Iestāde, pieņemot lēmumu, var oficiāli konstatēt kā debitoru parādu summu, kas pienākas no personām, kuras nav dalībvalstis; šāds lēmums jāizpilda [LESD] 299. panta nozīmē."

195 Ir jānorāda, ka Finanšu regulas 79. panta 2. punkts ir iekļauts nodaļā "Ieņēmumu operācijas", kurai seko nodaļa "Izdevumu operācijas", jo šīs divas nodaļas nav paredzēts piemērot kādai konkrētai Savienības darbības jomai, bet gan visām darbībām, kas attiecas uz tās budžetu, par to liecina tas, ka šīs divas nodaļas ir iekļautas IV sadaļā "Budžeta izpilde", kas savukārt ir ietverta regulas pirmajā daļā "Kopīgi noteikumi".

196 Tādējādi Finanšu regulas IV iedaļas noteikumi ir piemērojami tostarp līgumiskajā jomā, arī to apliecina minētās regulas 90. panta, kas ietverts šajā iedaļā, formulējums "maksājumus izdara, kad uzrādīts pierādījums, ka attiecīgā darbība ir saskaņā ar pamatakta vai līguma noteikumiem".

197 Kā Vispārējā tiesa to vairākkārt ir nospriedusi, nedz LESD 299. pantā, nedz Finanšu regulas 79. panta 2. punktā nav noteikta atšķirība atkarībā no tā, vai summai, kura ir noteikta ar lēmumu, kas ir izpildes rīkojums, ir līgumiska vai ārpuslīgumiska izcelsme (šajā ziņā skat. spriedumus, 2012. gada 13. jūnijs, *Insula*/Komisija, T-246/09, nav publicēts, EU:T:2012:287, 94. un 95. punkts, un 2012. gada 27. septembris, *Applied Microengineering*/Komisija, T-387/09, EU:T:2012:501, 39. punkts).

198 No tā izriet, ka gan LESD 299. pantā, gan Finanšu regulas 79. panta 2. punktā Komisijai ir piešķirta kompetence pieņemt apstrīdēto lēmumu, lai gan prasījums, uz kuru attiecas šis lēmums, ir saistīts ar nolīgumu par subsīdijām izpildi un tādējādi tam ir "līgumisks" raksturs.

199 Pretēji prasītājas apgalvojumiem judikatūra, kas minēta iepriekš 197. punktā, nav pretrunā 2010. gada 17. jūnija spriedumam *CEVA*/Komisija (T-428/07 un T-455/07, EU:T:2010:240, 68. punkts).

200 Protams, no 2010. gada 17. jūnija sprieduma *CEVA*/Komisija (T-428/07 un T-455/07, EU:T:2010:240) 68. punkta izriet, ka principā Komisijai šajā ziņā nav tiesību pieņemt vienpusējus aktus un līdz ar to Komisija nevar attiecīgajam līgumslēdzējam adresēt aktu, kam piemīt lēmuma raksturs, lai tas izpildītu savas finanšu līgumsaistības, bet tai attiecīgā gadījumā ir jāvēršas kompetentajā tiesā ar lūgumu par samaksu.

201 Tomēr, kā Vispārējā tiesa to jau ir norādījusi 2012. gada 13. jūnija spriedumā *Insula*/Komisija (T-246/09, nav publicēts, EU:T:2012:287, 99. punkts), no 2010. gada 17. jūnija sprieduma *CEVA* /Komisija (T-428/07 un T-455/07, EU:T:2010:240, 68. punkts) izriet, ka, šādi lemjot, Vispārējā tiesa vienīgi norādīja, ka, pamatojoties vienīgi uz līgumu, Komisijai nav tiesību pieņemt vienpusēju aktu par līgumiska prasījuma līdzekļu atgūšanu. Tomēr nav izslēgts, ka šāda akta juridiskais pamats var būt kāds noteikums, piemēram, Finanšu regula, kā tas ir šajā gadījumā, kur apstrīdētais lēmums ir pamatots ar Finanšu regulas 79. panta 2. punktu.

202 Katrā ziņā, pieņemot, ka 2010. gada 17. jūnija spriedums *CEVA*/Komisija (T-428/07 un T-455/07, EU:T:2010:240) varētu tikt interpretēts tādējādi, ka Komisija nav kompetenta pieņemt lēmumu, kas ir izpildes rīkojums, ar kuru formāli tiek noteikta summa, kurai ir līgumiska izcelsme, uz šo secinājumu būtu lietderīgi atsaukties iepriekš 195.–198. punktā izklāstīto secinājumu dēļ.

203 Vispārējās tiesas judikatūra, kas minēta iepriekš 197. punktā, arī nav pretrunā 2015. gada 9. septembra spriedumam *Lito Maieftiko Gynaikologiko kai Cheirourgiko Kentro*/Komisija (C-506/13 P, EU:C:2015:562), pretēji tam, ko prasītāja apgalvoja atbildē uz Vispārējās tiesas rakstveida jautājumu.

204 2015. gada 9. septembra spriedumā *Lito Maieftiko Gynaikologiko kai Cheirourgiko Kentro*/Komisija (C-506/13 P, EU:C:2015:562) Tiesa izvērtēja, vai paziņojums par parādu ir apstrīdams akts LESD 263. panta izpratnē. Tiesa secināja, ka tas tā nav, ja minētais paziņojums par parādu nerada juridiskas

sekas, kas izrietētu no publiskās varas pilnvaru īstenošanas, bet ka, tieši pretēji, tas ir jāuzskata par nenodalāmu no līgumattiecībām, kas pastāv starp lietas dalībniekiem šajā lietā (skat. minētā sprieduma 20.–24. punktu).

205 Tiesa, izvērtējot paziņojuma par parādu juridisko, līgumisko vai administratīvo raksturu, atzina, ka, ja Savienības tiesa atzītu, ka tā ir kompetenta lemt par pilnībā līgumisku aktu atcelšanu, tad tā ne tikai apdraudētu LESD 272. panta nozīmi, kas ļauj piešķirt Savienības tiesām jurisdikciju saskaņā ar šķīrējklauzulu, bet arī riskētu gadījumā, kad līgumā nav ietverts līdzīgs noteikums, paplašināt tās jurisdikcijas robežas pāri LESD 274. pantā paredzētajām robežām (spriedums, 2015. gada 9. septembris, *Lito Maieftiko Gynaikologiko kai Cheirourgiko Kentro*/Komisija, C-506/13 P, EU:C:2015:562, 19. punkts).

206 Šajā pašā kontekstā Tiesa norādīja, ka gadījumā, ja iestāde, konkrētāk – Komisija, lai piešķirtu finanšu iemaksas, izvēlas noslēgt līgumu, uz kuru attiecas LESD 272. pants, tai ir pienākums ievērot šī līguma robežas. Tādējādi Komisijai cita starpā attiecībās ar tās līgumslēdzējām pusēm ir jāizvairās izmantot divdomīgus formulējumus, kurus līgumslēdzējas puses var saprast kā vienpusējas lēmumu pieņemšanas pilnvaras, kuras pārsniedz līguma noteikumos paredzēto (spriedums, 2015. gada 9. septembris, *Lito Maieftiko Gynaikologiko kai Cheirourgiko Kentro*/Komisija, C-506/13 P, EU:C:2015:562, 21. punkts).

207 Ciktāl 2015. gada 9. septembra spriedums *Lito Maieftiko Gynaikologiko kai Cheirourgiko Kentro* /Komisija (C-506/13 P, EU:C:2015:562) attiecas uz paziņojuma par parādu izvērtējumu un to, kurš tiesiskās aizsardzības līdzeklis ir pieejams, lai apstrīdētu šādu aktu, nevis lēmuma, kas ir izpildes rīkojums, izvērtēšanu, kā tas ir gadījumā ar apstrīdēto lēmumu šajā lietā, nedz arī jautājumu par šāda lēmuma autora kompetenci, no tā izriet, ka minētais spriedums nav būtisks šajā lietā un tādējādi neapstiprina prasītājas argumentu, ka Komisijai nebija kompetences pieņemt apstrīdēto lēmumu. Pretēji paziņojumam par parādu, kas līgumattiecību kontekstā ir akts, par kuru nevar tikt celta prasība atcelt tiesību aktu, apstrīdētais lēmums neapšaubāmi ir šāds akts, ja tas ir paredzēts obligātu juridisku seku radīšanai, kas neietilpst līgumattiecībās, kuras saista puses, un kas nozīmē publiskās varas, kāda ir piešķirta Komisijai – iestādei administratīvas iestādes statusā, priekšrocību īstenošanu (šajā ziņā skat. spriedumu, 2015. gada 9. septembris, *Lito Maieftiko Gynaikologiko kai Cheirourgiko Kentro*/Komisija, C-506/13 P, EU:C:2015:562, 20. punkts, un rīkojumu, 2016. gada 29. septembris, *Investigación y Desarrollo en Soluciones y Servicios IT*/Komisija, C-102/14 P, nav publicēts, EU:C:2016:737, 55. un 58. punkts). Ir jānorāda, ka neraugoties uz to, ka nolīgumu par subsīdijām II.19.5. pantā ir skaidra atsauce uz iespēju Komisijai pieņemt lēmumu, kas ir izpildāms, kā tas šajā gadījumā ir attiecībā uz apstrīdēto lēmumu, tās juridisko raksturu nedefinē minētie nolīgumi vai tām piemērojamie tiesību akti, bet gan LESD 299. pants un Finanšu regulas 79. panta 2. punkts (šajā ziņā skat. spriedumus, 2012. gada 13. jūnijs, *Insula*/Komisija, T-246/09, nav publicēts, EU:T:2012:287, 94.–96. punkts, un 2012. gada 27. septembris, *Applied Microengineering*/Komisija, T-387/09, EU:T:2012:501, 39. punkts).

208 Ciktāl apstrīdētais lēmums ir akts, par kuru var celt prasību atcelt tiesību aktu, nepastāv risks nelikumīgi paplašināt tiesas, kas izskata lietu, jurisdikcijas robežas, ko Tiesa ir norādījusi 2015. gada 9. septembra spriedumā *Lito Maieftiko Gynaikologiko kai Cheirourgiko Kentro*/Komisija (C-506/13 P, EU:C:2015:562) 19. punktā (skat. iepriekš 205. punktu), jo katrā ziņā tiesa, kas izskata līgumu, proti, šajā gadījumā Savienības tiesa, kurā prasība celta, pamatojoties uz LESD 272. pantu, nav kompetenta pārskatīt šāda akta likumību (šajā ziņā skat. spriedumu, 2008. gada 8. oktobris, *Helkon Media* /Komisija, T-122/06, nav publicēts, EU:T:2008:418, 44. punkts). Tādā pašā veidā situācija, ko Tiesa pieminēja minētā sprieduma 21. punktā (skat. iepriekš 206. punktu), nav piemērojama šajā gadījumā, jo, kā tas jau ir norādīts, tāda izpildes akta pieņemšana, kāds ir apstrīdētais lēmums, neietilpst līgumiskajās attiecībās.

209 Prasītāja tomēr apgalvo, ka tas, ka tiek atzīta Komisijas kompetence pieņemt vienpusēju aktu, lai atgūtu līgumisku prasījumu līdzekļus, ir pretrunā Pamattiesību hartas 47. pantam, ja attiecīgajai līgumslēdzējpusei nav efektīvas aizsardzības līdzekļa pret šo vienpusējo aktu (skat. iepriekš 190. punktu).

210 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka tiesību efektīvas aizsardzības tiesā princips ir vispārējs Savienības tiesību princips, kas šobrīd ir pausts Hartas 47. pantā (skat. spriedumu, 2012. gada 6. novembris, *Otis* u.c., C-199/11, EU:C:2012:684, 46. punkts un tajā minētā judikatūra). Šis princips ietver vairākus aspektus, tostarp tiesības uz lietas izskatīšanu tiesās (spriedums, 2012. gada 6. novembris, *Otis* u.c., C-199/11, EU:C:2012:684, 48. punkts).

211 Attiecībā uz tiesībām uz lietas izskatīšanu tiesā ir jāpaskaidro, ka, lai "tiesa" varētu atbilstoši Hartas 47. pantam taisīt spriedumu par tiesībām un pienākumiem, kas izriet no Savienības tiesībām, tās kompetencē ir jābūt iespējai iztirzāt visus ar tai izskatīšanai iesniegto strīdu saistītos faktu un tiesību jautājumus (spriedums, 2012. gada 6. novembris, *Otis* u.c., C-199/11, EU:C:2012:684, 49. punkts).

212 Šajā gadījumā ir jākonstatē, ka pēc daļēji veiktās pārkvalificēšanas Vispārējā tiesa saistībā ar šo pašu prasību pārbauda gan apstrīdētā lēmuma likumību, gan Komisijas līgumiskā prasījuma pret prasītāju, kas ir šā lēmuma pieņemšanas pamatā, pamatotību. Ciktāl Vispārējā tiesa pārbauda visus attiecīgās lietas faktiskos un tiesiskos jautājumus, ir jāsecina, ka šī prasība ir efektīvs tiesiskās aizsardzības līdzeklis saskaņā ar Pamattiesību hartas 47. pantu.

213 Vispārīgāk ir jānorāda, ka gadījumā, ja Komisija pieņem lēmumu, kas ir izpildes rīkojums par līgumiskā prasījuma līdzekļu atgūšanu no attiecīgās līgumslēdzējpuses, šai pēdējai, ar nosacījumu, ka attiecīgajā līgumā ir ietverta šķīrējklauzula LESD 272. panta izpratnē, ir iespēja celt prasību Vispārējā tiesā, pamatojoties gan uz LESD 263. pantu, gan LESD 272. pantu. Saistībā ar šo prasību minētā līgumslēdzējpuse var ne tikai apstrīdēt minētā lēmuma likumību, izvirzot pamatus, kas balstīti uz Līgumu vai jebkuru citu tiesību noteikumu, kurš ir saistīts ar tā piemērošanu, bet arī izvirzīt pamatus un argumentus, kas balstīti uz līgumu vai tam piemērojamiem tiesību aktiem, un lūgt Vispārējai tiesai lemt par līgumiskā strīda starp to un Komisiju būtību, šajā ziņā īstenojot neierobežotu kompetenci, kas tai piešķirta ar LESD 272. pantu (šajā ziņā skat. spriedumus, 2015. gada 6. oktobris, *Technion* un *Technion Research & Development Foundation*/Komisija, T-216/12, EU:T:2015:746, 57. punkts, un 2016. gada 9. novembris, *Trivisio Prototyping*/Komisija, T-184/15, nav publicēts, EU:T:2016:652, 62. punkts).

214 Pamatojoties uz iepriekš minētajiem apsvērumiem, šis pamats ir jānoraida.

***b) Par otrā pamata pirmo iebildumu, kas balstīts uz nepamatotu kavēšanos attiecībā uz galīgo revīzijas ziņojumu nosūtīšanu prasītājai***

215 Jāatgādina, ka Vispārējā tiesa norādīja, ka otrā pamata pirmais iebildums, kas balstīts uz nepamatotu kavēšanos attiecībā uz galīgo revīzijas ziņojumu nosūtīšanu prasītājai, ir jāuzskata par tādu, kas izvirzīts ne tikai otrā, bet arī pirmā prasījuma atbalstam, tādā ziņā, ka šī kavēšanās esot ietekmējusi prasītājas spēju sevi efektīvi aizstāvēt līdzekļu atgūšanas administratīvajā procedūrā, kuras rezultātā tika pieņemts apstrīdētais lēmums (skat. iepriekš 75. punktu).

216 Šis iebildums acīmredzami ir jānoraida.

217 Ja galīgie revīzijas ziņojumi tai tika nosūtīti ar 2013. gada 10. jūnija vēstulēm (skat. iepriekš 27. punktu), prasītājas rīcībā tie bija pirms 2013. gada 16. oktobra vēstules saņemšanas, ar kuru Komisija tai nosūtīja paziņojumus par parādu un tādējādi informēja to par līdzekļu atgūšanas administratīvās procedūras uzsākšanu (skat. iepriekš 36. punktu). No tā izriet, ka nepamatota kavēšanās, paziņojot prasītājai galīgos revīzijas ziņojumus, šajā lietā nav ietekmējusi tās spēju sevi efektīvi aizstāvēt līdzekļu atgūšanas administratīvajā procedūrā.

218 Pamatojoties uz iepriekš minētajiem apsvērumiem, ir jānoraida pirmais prasījums un līdz ar to visa prasība kopumā.

## IV. Par tiesāšanās izdevumiem

219 Atbilstoši Reglamenta 134. panta 1. punktam lietas dalībniekam, kuram nolēmums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram nolēmums ir labvēlīgs.

220 Turklāt atbilstoši Reglamenta 135. panta 2. punktam Vispārējā tiesa lietas dalībniekam, pat ja nolēmums ir tam labvēlīgs, var piespriest pilnībā vai daļēji atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to pamato tā rīcība, tostarp pirms tiesvedības ierosināšanas.

221 Šajā lietā Komisija ir guvusi panākumus un šim rezultātam būtībā būtu jāliek Vispārējai tiesai piespriest prasītājai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, tostarp tos, kas radušies pagaidu noregulējuma tiesvedībā, atbilstoši Komisijas prasījumiem.

222 Tomēr, ņemot vērā Komisijas veikto līguma pārkāpumu (skat. iepriekš 178. punktu) un piemērojot Reglamenta 135. panta 2. punktu, ir jānospriež, ka Komisija sedz pusi no prasītājas izdevumiem un ka šī pēdējā sedz Komisijas izdevumus, kā arī pusi no saviem izdevumiem. Šāds izdevumu sadalījums attiecas arī uz izdevumiem, kas lietas dalībniekiem radušies pagaidu noregulējuma tiesvedībā.

Ar šādu pamatojumu

VISPĀRĒJĀ TIESA (pirmā palāta paplašinātā sastāvā)

nospriež:

**1) prasību noraidīt;**

**2) *ADR Center SpA* sedz Eiropas Komisijas izdevumus, tostarp izdevumus, kas šai iestādei radušies pagaidu noregulējuma tiesvedībā, un pusi no saviem izdevumiem, tostarp tos, kas saistīti ar pagaidu noregulējuma tiesvedību;**

**3) Komisija sedz pusi no izdevumiem, kas radušies *ADR Center*, tostarp pusi no šīs pēdējās izdevumiem pagaidu noregulējuma tiesvedībā.**

Kanninen Pelikánová Buttigieg

Gervasoni Calvo-Sotelo Ibáñez-Martín

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2017. gada 20. jūlijā.

[Paraksti]

# Satura rādītājs

I. Tiesvedības priekšvēsture ..... 1

A. Par attiecīgajiem nolīgumiem par subsīdijām ..... 2

1. Nolīgums par subsīdijām A ..... 2

2. Nolīgums par subsīdijām B ..... 2

3. Nolīgums par subsīdijām C ..... 3

4. Nolīgumu par subsīdijām struktūra un attiecīgās kopējās tiesību normas ..... 3

a) Struktūra ..... 3

b) Ziņojumu un citu dokumentu iesniegšana ..... 3

c) Komisijas maksājumi ..... 3

d) Piemērojamās tiesības un kompetentās tiesas ..... 3

e) Pieļaujamās izmaksas ..... 4

f) Izpildāmie lēmumi ..... 4

g) Pārbaudes un revīzijas ..... 4

B. Par nolīgumu par subsīdijām īstenošanu ..... 5

1. Nolīgums par subsīdijām A ..... 5

2. Nolīgums par subsīdijām B ..... 5

3. Nolīgums par subsīdijām C ..... 5

C. Par revīzijas procedūru ..... 6

II. Tiesvedība un lietas dalībnieku prasījumi ..... 8

III. Juridiskais pamatojums ..... 9

A. Par pieņemamību ..... 9

1. Par prasītājas otrā prasījuma pieņemamību ..... 9

2. Par prasītājas trešā prasījuma pieņemamību ..... 10

B. Par lietas būtību ..... 11

1. Ievada apsvērumi ..... 11

2. Par otro prasījumu ..... 13

a) Ievada apsvērumi ..... 13

1) Par Vispārējās tiesas kompetenci ..... 13

2) Par šajā tiesvedībā piemērojamajām tiesībām ..... 13

b) Par trešo pamatu, kas balstīts uz to, ka Komisija ir pārkāpusi pienākumu izpildīt tai uzlikto pierādīšanas pienākumu ..... 14

c) Par ceturto pamatu, kas balstīts uz kļūdām galīgajos revīzijas ziņojumos ..... 17

1) Par revidentu kvalifikācijas līmeni ..... 17

2) Par darba laika uzskaites lapām ..... 18

3) Par rēķinu un maksājumu kavējumiem saistībā ar darbībām, uz kurām attiecas nolīgumi par subsīdijām B un C ..... 18

4) Par ārpus Savienības reģistrētu pakalpojumu izmantošanu saistībā ar darbību, uz kuru attiecas nolīgums par subsīdijām B ..... 20

5) Par prasītājas sniegto pakalpojumu kvalitāti ..... 22

d) Par pirmo pamatu, kas balstīts uz to, ka puses nebija vienojušās par revidentu ievērotajiem revīzijas standartiem ..... 22

e) Par otro pamatu, kas balstīts, pirmkārt, uz nepamatotu kavēšanos attiecībā uz galīgo revīzijas ziņojumu nosūtīšanu prasītājai un, otrkārt, uz Komisijas veiktu attiecīgo darbību sliktu pārvaldību ..... 23

3. Par pirmo prasījumu, kas attiecas uz apstrīdētā lēmuma atcelšanu ..... 25

a) Par piekto pamatu – Komisijas kompetences pieņemt apstrīdēto lēmumu neesamību .... 25

b) Par otrā pamata pirmo iebildumu, kas balstīts uz nepamatotu kavēšanos attiecībā uz galīgo revīzijas ziņojumu nosūtīšanu prasītājai ..... 28

IV. Par tiesāšanās izdevumiem ..... 29